

Інформація
про виконання бюджету, програм соціально-економічного та культурного
розвитку Харківської області й делегованих обласною радою повноважень
за 2017 рік

Виконання бюджету

У цілому до зведеного бюджету області з урахуванням трансфертів за 2017 рік надійшло доходів 31162,6 млн.грн.

Доходів до загального фонду (без урахування трансфертів) надійшло у сумі 13 432,1 млн.грн. або 101,3% до плану на рік (+166,0 млн.грн.). У порівнянні з 2016 роком надходження збільшились на 3 411,3 млн.грн. або на 34,0%.

Доходів спеціального фонду (без урахування трансфертів) одержано 1 637,9 млн.грн., з них 429,7 млн.грн. отримані обласним бюджетом від перевиконання плану митних платежів згідно постанови Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 №726 «Про проведення експерименту з фінансового забезпечення здійснення заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування в усіх областях та м. Києві, а також дорожньої інфраструктури у м. Києві» (зі змінами).

У повному обсязі до плану на рік з державного бюджету місцевим бюджетам області надійшли: **базова дотація** у сумі 173,8 млн.грн., **стабілізаційна дотація** – 32,0 млн.грн., **додаткова дотація** на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – 871,8 млн.грн., **додаткова дотація** на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності – 3,0 млн.грн.

Реверсна дотація з місцевих бюджетів області повністю перерахована до державного бюджету в сумі 222,5 млн.грн.

До бюджету області надійшло **цільових субвенцій з державного бюджету** в сумі 15016,3 млн.грн. при плані на рік 15467,4 млн.грн. або 97,1%, виконано 15011,5 млн.грн. та у зв'язку із закінченням бюджетного періоду невикористані кошти субвенцій повернуто місцевими бюджетами області до державного бюджету у сумі 4,8 млн.грн.

Кошти місцевих бюджетів області спрямовувались, в першу чергу, на фінансування видатків на виплату заробітної плати, оплату спожитих енергоносіїв та комунальних послуг, продукти харчування, медикаменти, допомоги малозабезпеченим сім'ям та сім'ям з дітьми, відшкодування нарахованих пільг, субсидій населенню.

Станом на 01.01.2018 прострочена заборгованість по виплаті заробітної плати працівникам бюджетних установ, що фінансуються з місцевих бюджетів, відсутня.

До **обласного бюджету** з урахуванням трансфертів у 2017 році надійшло доходів 13243,3 млн.грн.

До загального фонду (без урахування трансфертів) надійшло доходів у сумі 1908,3 млн.грн. або 114,5% до плану на 2017 рік (+241,8 млн.грн.). У порівнянні з 2016 роком надходження збільшились на 498,5 млн.грн. або на 35,4%.

Доходів спеціального фонду (без урахування трансфертів) одержано 733,7 млн.грн. або 101,3% до плану на рік.

Промисловість

Вперше з 2011 року забезпечено безперервне зростання виробництва, яке відбувається вже протягом двох років поспіль (починаючи з лютого 2016 року) і за 2017 рік індекс промислової продукції склав 106,1% при середньому значенні по Україні – 99,9%. Харківська область за цим показником посіла перше місце серед промислово розвинених регіонів. Це найвищий річний показник за останні 10 років.

У порівнянні з 2016 роком із 11 основних видів промислової діяльності по 9 видах відбулося збільшення обсягів виробництва продукції: у добувній промисловості і розробленні кар'єрів – на 4,9%; виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – на 2,6%; машинобудуванні – на 9,5%; виробництві гумових і пластмасових виробів; іншої неметалевої мінеральної продукції – на 8,3%; виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній промисловості – на 1,4%; металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування – на 19,1%; виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – на 6,0%; виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – на 10,4%; текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – на 1,0%, на які припадає 79,2% обсягів реалізації промисловості.

У 2017 році обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) склав 166,3 млрд. грн. (без ПДВ та акцизу), що становить 7,7% у загальному обсязі реалізації промисловості країни. За обсягами реалізації Харківська область посіла 5 місце серед регіонів України.

За цей період промислові підприємства отримали замовлень на 55,0 млрд.грн., з них 27,4% - іноземні (15,1 млрд.грн.).

У 2017 році другий рік поспіль (з травня 2016 року) відбувається **зростання виробництва у машинобудуванні** і за підсумками 2017 року обсяги виробництва збільшились на 9,5% (по Україні – на 7,3%). За 2017 рік машинобудівними підприємствами реалізовано продукції на 18,9 млрд.грн. За цей період підприємства машинобудування отримали замовлень на виробництво продукції, виконання робіт, послуг на 21,6 млрд.грн., з них частка іноземних замовлень складає 7,6 млрд.грн., або 35,2%.

На підприємства Харківщини припадає 12,6% обсягу реалізованої продукції машинобудування України, що вивело регіон за цим показником на 2 позицію (після Запорізької області).

За січень - листопад 2017 року експортні поставки машинобудівної продукції становили 277,91 млн.дол.США. і збільшились на 0,5%. Питома вага експортних поставок машинобудівної продукції у загальному обсязі експорту області склала 25,7%.

Основними товарами серед машинобудівної продукції, які експортувались за межі України, були реактори ядерні, котли, машини (141,2 млн дол. США),

електричні машини (73,6 млн дол. США), засоби наземного транспорту, літальні апарати, плаваючі засоби (37,4 млн дол. США).

Слід зазначити значне збільшення (в 2,1 раза) поставок машинобудівної продукції (механічного обладнання; машин і механізмів) до Китаю, частка яких становить більше половини (54,2%) експорту до КНР. Також на 13,8% збільшились поставки транспортних засобів, шляхового обладнання до країн ЄС.

Обласною державною адміністрацією вживались організаційні заходи, спрямовані на вирішення проблемних питань, підвищення ефективності діяльності та укріплення кадрового складу провідних промислових підприємств області, проводилася активна робота з центральними органами виконавчої влади, органами управління підприємств (Кабінетом Міністрів України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, ДК «Укроборонпром»).

У лютому 2017 року під час перебування з робочим візитом Прем'єр-міністра України В. Гройсмана у Харкові спільно з керівництвом ДК «Укроборонпром» та Державної авіаційної служби України за участю голови облдержадміністрації Ю.О. Світличної на ПАТ «ФЕД» була проведена нарада з керівниками провідних підприємств, на якому обговорили проблеми української промисловості та визначили основні напрямки розвитку авіабудування та оборонної промисловості.

У 2017 році головою облдержадміністрації Ю.О. Світличною започатковано практику виїзних прийомів громадян на провідних промислових підприємствах області, що дало можливість вирішувати соціальні та економічні проблеми. На двох великих промислових підприємствах регіону ПАТ «Турбоатом» та ДП «Завод ім. В.О. Малишева» відкриті постійні громадські приймальні голови обласної державної адміністрації. Досягнуто домовленостей з власниками та менеджментом провідних підприємств області про підвищення соціальних гарантій, зокрема заробітної плати: на 30% - на ДП «Завод ім.В.О.Малишева» та ПАТ «Харківський тракторний завод»; на ПАТ «Турбоатом» - на 20%.

Середня заробітна плата на ДП «Завод імені В.О. Малишева» становить 7650 грн. і зросла майже на 42% (41,7%), на ПАТ «Турбоатом» - 9340 грн. і зросла на 26,7%; на ПАТ «Харківський тракторний завод» - 8100 грн. і зросла на 44%.

За 2017 рік зарплата в промисловості зросла на 26,5% і становить 7816 грн.

Завдяки зусиллям обласної державної адміністрації та особистої підтримки Президента України П.О. Порошенка після майже річного простою вдалося відновити роботу Харківського тракторного заводу. У 2017 році вже вироблено понад 700 тракторів, крім того, започатковано бюджетну програму компенсації 20% вартості покупцям вітчизняних тракторів, що надає харківським тракторам цінові переваги та забезпечить зростання попиту.

Одне з першочергових завдань для промисловості є позбавлення залежності від імпорту продукції, зокрема з Російської Федерації. Особливо це стосується продукції військового призначення, де активно використовувалися російські комплектуючі.

В рамках Програми імпортозаміщення ДК «Укроборонпром», промисловим підприємствам області за короткий термін вдалося освоїти виробництво необхідної продукції. Вже укладені контракти на постачання понад 100 найменувань продукції для створення сучасних зразків озброєння та військової техніки.

Кількість підприємств області, які залучені до виконання державного оборонного замовлення, зросла більш ніж у 6,6 разів і склала 132 підприємства, це такі підприємства як ПАТ «Турбоатом», ДНВП «Об'єднання Комунар», ПАТ «Вовчанський агрегатний завод», ТОВ «Лозівський ковальсько-механічний завод», Філія ДНВП «Об'єднання Комунар» «Харківський завод електроапаратури» та інші.

Завдяки активній кооперації з ДК «Укроборонпром», зокрема за програмою імпортозаміщення, сформовано портфель замовлень на I квартал 2018 року, наявна зацікавленість замовників дає впевненість у подальшому збільшенні заказів.

На ПАТ «Турбоатом», в рамках візиту Прем'єр-міністра України В. Гройсмана 28.09.2017, проведено Всеукраїнську нараду «Стратегічні напрямки розвитку машинобудування України». У нараді брали участь Прем'єр-міністр України, голова Харківської обласної державної адміністрації Ю.О. Світлична, народні депутати України, представники Харківської обласної державної адміністрації, керівники провідних енергетичних підприємств України, а також представники шведської філії однієї з провідних електротехнічних компаній світу - Westinghouse Electric Sweden AB.

Була підписана програма між ПАТ «Турбоатом» та НАЕК «Енергоатом» з постачання обладнання для АЕС України на п'ятирічний період з 2018 по 2022 роки. Крім того, підприємство уклало угоду з постачання обладнання для турбін К-330-23,5 для енергоблоків №6А та №6Б Слов'янської ТЕС з ПАТ «Донбасенерго» і підписало меморандум з Westinghouse Electric, за підтримки НАЕК «Енергоатом», щодо підвищення ефективності обладнання і підвищення потужності діючих енергоблоків АЕС України. Загальна сума контрактів склала 5,5 млрд грн.

В рамках проведення IX Міжнародного економічного форуму «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи!» керівництвом ПАТ «Турбоатом» за сприяння облдержадміністрації підписано низку контрактів і угод, у тому числі договір з АТ «Євразійська енергетична корпорація» (Казахстан) на поставку ротора середнього тиску турбіни потужністю 325 МВт для ТЕС «Аксу» на суму 3,3 млн. дол. США. Також було підписано угоду про взаємодію з китайською компанією «Donfang Electric Machinery» щодо постачання турбінного і генераторного устаткування на енергетичні ринки України, Китаю і третіх країн з орієнтовним обсягом 20 млн. дол. США.

Протягом року із зростанням обсягів виробництва продукції працювали такі провідні підприємства області: ПАТ «Турбоатом», ПАТ ХМЗ «Світло шахтаря», ДП «Завод ім. Малишева», ПАТ «Укрпостач», ПАТ «Завод ім.Фрунзе», ПАТ «Харківський підшипниковий завод», ПАТ «ХТЗ», ТОВ «Лозівський ковальсько-механічний завод», філія «Панютинський вагоноремонтний завод «ПАТ «Українська залізниця» та інші.

Окремо слід зазначити важливість та позитивний вплив спільної роботи з органами управління підприємствами на результати роботи окремих підприємств області.

У 2017 році на 100% виконаний робочий план ДП **«Завод ім. В.О. Малишева»**. За підсумками 2017 року обсяг виробництва зріс майже в двічі і вперше в історії заводу перевищив позначку у 3 млрд.грн., що ставить завод у один ряд із такими підприємствами – гігантами, як ПАТ «Турбоатом» та ДП «Завод «Електроважмаш».

Після довготривалого простою розпочато процес відновлення роботи **Харківського державного авіаційного виробничого підприємства**.

На сьогодні відновлено випуск комплектуючих та ремонт авіаційної техніки. Відновлено роботу обробного центру німецької фірми Chiron, освоєно механообробку складових (цю роботу раніше виконував Конотопський механічний завод) і налагоджено поставки точного лиття з ДП Харківського машинобудівного заводу «ФЕД». Отримано ряд замовлень на ремонт авіаційної техніки та виробництва запчастин для Ан-74.

ПАТ «Турбоатом» - у 2016-2017 роках на підприємстві було виконано комплекс робіт з підвищення технічного рівня діючого виробництва. Зазначені роботи виконувались відповідно до інвестиційної програми технічного переозброєння підприємства до 2025 року. Основними напрямками технічного розвитку в даний період стало подальше технічне переобладнання машинобудівного, заготівельно-зварювального та металургійного виробництва. Технічне переозброєння здійснювалось шляхом впровадження новітнього сучасного обладнання та прогресивних технологій, а також модернізації та капітального ремонту діючого обладнання. Проведене технічне переозброєння призвело до підвищення точності та якості обробки деталей, зменшення трудомісткості та скорочення циклів виробництва, а також дозволило повернути на підприємство роботи, які раніше виконувались за кооперацією.

ПАТ «Завод Південкабель» з метою технічного переоснащення придбано та змонтовано обладнання європейських виробників: лінія по виготовленню мідного лудженого дроту, вертикальні стрічко-обмотувальні машини, обладнання для оплетення та трощення. Проведена модернізація лінії OFC, який надає можливість виготовлення волоконно-оптичних кабелів з більшою кількістю волокон.

З метою впровадження енергозберігаючих технологій та модернізації енергетичних мереж на ДП **«Харківський машинобудівний завод «ФЕД»** розроблено та виконується Комплексна програма енергозбереження до 2018 року та Програма підвищення енергоефективності та зменшення споживання енергоресурсів на 2017 рік, у відповідності до яких на підприємстві впроваджуються коротко- та середньострокові організаційні та технічні заходи з впровадження енергозберігаючого обладнання та технологій.

Також здійснюються заходи з впровадження локальних котелень для теплопостачання будівель підприємства, що забезпечить подальше скорочення споживання природного газу. Фінансування заходів з скорочення споживання природного газу здійснюється з бюджету підприємства.

ПАТ «Світло Шахтаря» активно працює в напрямку скорочення використання природного газу. В результаті впроваджених заходів була виконана децентралізація системи опалення (встановлено 58 котлів та 301 інфрачервоний випромінювач).

На **ДП «Ізюмський приладобудівний завод»** природний газ використовується виключно в виробничих цілях (горшкова піч), а обсяг його споживання залежить виключно від потреб скловарного виробництва.

Протягом 2017 року промислові підприємства, з метою розширення ринків збуту, активно брали участь у виставкових заходах. А саме: ДП «Ізюмський приладобудівний завод» (IDEX 2017 (Абу-Дабі, ОАЕ), IDEF (Стамбул, Туреччина), MSPO (Кельце, Польща), А USA (Вашингтон, США), Зброя та безпека (Київ, Україна), D&SECURITY (Банг Кок, Таїланд); ДП «Завод «Радіореле» (Еco Drive, Міжнародна спеціалізована виставка Boat Expo Kyiv, Plastexpoа – 2017, «Київська технічна ярмарка – 2017», Аква-терм Київ, Автотехсервіс, АЗК, «Зброя та безпека – 2017», «Технології захисту/Пожтех – 2017», «КІП. Електроніка. Енергетика, Нафтогазекспо – 2017», «Комунтех – 2017», «Енергоефективність. Відновлювальна енергетика – 2017», «Енергетика в промисловості – 2017», «Паливно-енергетичний комплекс України: сьогодні і майбутнє»); ПАТ «Завод Південкабель» («Elcom Ukraine-2017» (м. Київ), «Енергетика промисловості 2017» (м. Київ); ПАТ «ХТЗ» (Міжнародна агропромислова виставка «Агroeхро-2017», м.Кропивницький, Міжнародний аграрний форум «Agroport 2017», м.Харків); ДП «ХЗТУ» (Міжнародна спеціалізована виставка «Трансукраїна-2017», м.Київ), ДП «Харківський завод спеціальних машин» (IDEX 2017, Абу-Дабі, ОАЕ, MSPO-2017, Кельце, Польща, «Зброя та безпека», м.Київ, D&SECURITY-2017, Банг Кок, Таїланд), Харківське державне авіаційне виробниче підприємство у складі представників ДК «Укроборонпром» брало участь у виставках: Ле Бурже 2017, Франція, AUSA-2017, США); ПрАТ «Вовчанський агрегатний завод» (Салон «Aeropersia 2017», м. Тегеран, Іран, Авіа шоу «Аero India 2017», м. Бангалор, Індія); ДП «Завод ім.В.О. Малишева» (IDEX 2017, Абу-Дабі, ОАЕ, IDEF 2017, м.Стамбул, Туреччина, «Зброя та безпека – 2017» м.Київ, DEFENCE&SECURITY-2017, Банг Кок, Таїланд) та інші.

Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів є важливою складовою частиною промислового комплексу області, на яку припадає 18,6% обсягу реалізації промислової продукції та майже 30% експорту у товарній структурі зовнішньої торгівлі регіону, і має важливе соціальне значення.

За підсумками 2017 року обсяги виробництва в галузі збільшились на 2,6%. У порівнянні з відповідним періодом 2016 року збільшилось виробництво: олії та тваринних жирів (питома вага в галузі – 5,7%) - на 20,5%, молочних продуктів (питома вага в галузі – 6,6%) – на 2,1%, перероблення та консервація фруктів та овочів (питома вага в галузі – 0,7%) – на 4,1%, перероблення та консервування риби (питома вага в галузі – 2,7%) – на 0,4%. Зростання відбувається у виробництві тютюнових виробів.

Завдяки активній роботі з інвесторами відновлено роботу сироробного заводу у Великобурлуцькому районі, який протягом 5-ти останніх років не здійснював виробничу діяльність. На сироробному заводі реконструйовано обладнання та запущено першу лінію по виробництву сухих молочних продуктів, обсяг яких сягає 6,5 т на добу. У серпні 2017 року запущено лінію по виробництву сирів твердих та сирних продуктів, виробництво яких складає до 4,5 т на добу, а також масла вершкового – до 0,5 т на добу. Створено 140 робочих місць.

Протягом звітного року працювали із збільшенням обсягів виробництва такі провідні підприємства: ПАТ «Філіп Морріс Україна», Харківське відділення ПАТ «Сан ІнБев Україна», ТОВ «Курганський бройлер», ТОВ «Салтівський м'ясокомбінат», ДП «Новопокровський комбінат хлібопродуктів», ТОВ «Техноком», ТОВ КВФ «Рома», ТОВ «УСП «Хлібопекарський комплекс «Кулиничівський», ТОВ «Олімп», ПрАТ «Вовчанський олієекстракційний завод», філія СУБТОВ «Українська чайна фабрика «Ахмад Ті», ТОВ «Фабрика морозива Хладопром», ТОВ «Богодухівський молочний завод», ТОВ «Юніверсал фіш компані», філія ПАТ «Вім-Біль-Данн Україна - «Харківський молочний комбінат», на які припадає 61% обсягів реалізації галузі.

Зростають обсяги виробництва на підприємствах **інших видів промислової діяльності**, зокрема: ТОВ «ФК «Здоров'я», ПрАТ «Лекхім-Харків», ПАТ «Харківський плитковий завод», Хенкель Баутехнік (Україна) філія в м.Балаклія, ПАТ «Євроцемент Україна», ТОВ «Слобожанський миловар», ТОВ «Свіс Кроно», ТОВ «Дебант Україна», ТОВ «НВО Ю Бі Сі-ПРОМО» та інші.

За 9 місяців 2017 року **фінансовий результат** (сальдо) у промисловості склав 4,3 млрд. грн., що в десять разів більше ніж за весь 2016 рік.

У січні-вересні 2017 року прибутковими підприємствами промисловості, частка яких у загальній кількості становила 72,9%, отримано 6,1 млрд.грн. прибутку. У порівнянні з відповідним періодом 2016 року сума прибутку збільшилась в 1,5 раза.

Основна частина прибутку сформована підприємствами машинобудування (2,2 млрд.грн. або 36,5% від загальної суми прибутку промисловості); з виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (0,9 млрд.грн. або 14,6%); з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (0,8 млрд.грн. або 14,0%).

Найбільше зростання прибутку проти відповідного періоду 2016 року зафіксоване на підприємствах машинобудування (в 1,5 раза), з виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (в 1,8 раза); з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (в 3 раза); з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (в 3,1 раза).

Вперше з 2011 року зафіксовано **зростання чисельності штатних працівників** на заводах Харківщини. За 9 місяців 2017 року, порівняно з аналогічним періодом 2016 року, вона зросла на 3,6 тисяч працюючих, а порівняно з початком 2017 року – на 3 тисячі (зараз кількість штатних

працівників складає 154,8 тисяч осіб). Найбільше зросла чисельність на: ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря», ПАТ «ФЕД», ДП «Завод ім. В.О. Малишева», ПрАТ «Укрпостач», ПАТ «Євроцемент-Україна», ПАТ «Харківський хлібокомбінат «Слобожанський», ТОВ «Харківська ювелірна фабрика», ТОВ НВО «Вертикаль», ПП «Никифоров», ТОВ «Сталекс», ТОВ «Олвуд», ТОВ «Українсько-словенське підприємство «Хлібопекарський комплекс «Кулиничівський», ТОВ «Фабрика морозива Хладопром», Відокремлений підрозділ «Північна електроенергетична система» ДП «НЕК «Укренерго», ТОВ «Балмолоко Екстра».

Сільське господарство

Протягом 2017 року вживалися заходи, спрямовані на забезпечення продовольчої безпеки області, підвищення конкурентоспроможності продукції аграрного сектора на внутрішньому та зовнішньому ринках, вирішення соціальних проблем села.

На сьогодні агропромисловий комплекс області забезпечує потреби внутрішнього ринку в більшості видів продукції та займає провідні позиції на зовнішніх ринках щодо експорту соняшникової олії та зернових культур.

За 2017 рік за обсягами валової продукції сільського господарства область займає 5 місце серед регіонів України, її частка становить 5,7% у загальнодержавному виробництві сільгосппродукції. А за обсягами виробництва продукції рослинництва – 2 місце і частка становить 6,2%.

З кожним роком потенціал сільського господарства зміцнюється і дозволяє не тільки забезпечити потреби внутрішнього ринку, а й експортувати значні обсяги продукції. Так, за 11 місяців 2017 року **експорт продукції АПК склав 507,8 млн. доларів США** і збільшився в порівнянні з відповідним періодом 2016 року на 26%. Частка продукції АПК в загальному обсязі зовнішньої торгівлі займає 46,9%.

Галузь рослинництва

У рослинництві проводилася робота по нарощуванню обсягів виробництва продукції шляхом удосконалення (оптимізації) структури та розширення посівних площ зернових та технічних культур.

Восени 2016 року аграрії області здійснили комплекс передових агротехнічних заходів, які дали змогу за останні 5 років отримати **найвищий урожай ранніх зернових культур**, намолочено 2,9 млн. т. У тому числі **отримано найвищий показник збору урожаю пшениці 2,2 млн. т** – це кращий показник за історію області та другий результат по Україні.

Найкращі підприємства по виробництву пшениці це: ФГ «Воля» Валківського району (урожайність склала 90,2 ц/га), ТОВ «АгроінвестХолдинг» Нововодолазького району (урожайність - 89,4 ц/га), ТОВ «Престиж» (Харківський район, урожайність - 80,0 ц/га).

За обсягом виробництва соняшнику область посіла 2 місце серед областей України - вироблено 1,1 млн. т. Найкращі підприємства по виробництву соняшнику це: «Агроліга» Дворічанського району (урожайність склала 45,2 ц/га), ПП «Агрохолдинг Надійний» Близнюківського району (урожайність - 40,0 ц/га), ПП «Стандарт Вкуса» Чугуївського району (урожайність - 40,0 ц/га).

За попередніми підсумками збору врожаю 2017 року, в області зернових та зернобобових культур зібрано 3853,9 тис.т, урожайність 39,1 ц/га (у 2016 році – 43,9 ц/га), у тому числі пшениці 2234,4 тис. т, що на 8,8% більше у 2016 році, і це найкращий показник за історію області і другий серед регіонів, урожайність – 46,7 ц/га (у 2016 році – 44,5 ц/га); кукурудзи на зерно зібрано 948,5 тис. т, урожайність – 34,7 ц/га; ячменю – 488,6 тис. т, урожайність – 34,7 ц/га (у 2016 році – 31,4 ц/га); жита озимого -11,0 тис. т, урожайність – 29,9 ц/га; вівсу – 14,6 тис.т, урожайність – 27,1 ц/га; проса – 8,9 тис.т, урожайність – 17,5 ц/га; гречки – 13,7 тис. т, урожайність – 7,0 ц/га.

Також, ріпаку озимого зібрано – 45,4 тис.т, що в 5,6 разів більше, ніж у 2016 році, урожайність – 25,3 ц/га (у 2016 році – 17,0 ц/га).

Цукрового буряка накопано 850,4 тис.т, урожайність – 357,6 ц/га.

По всіх категоріях господарств озимі зернові культури посіяно на площі 525,5 тис. га, що на 6,8% більше показника 2016 року, в тому числі по культурах: озимої пшениці та тритикале – 517,3 тис. га (на 7% більше), ячменю – 6,3 тис. га (на 34,5% більше). Моніторинг стану посівів озимини засвідчив, що на 100% обстежених площ отримані сходи (у 2017 році сходи були на 88% посівних площ).

У 2017 році сільськогосподарські підприємства здійснювали розрахунки за оренду землі з власниками земельних часток (паїв). Загальна кількість орендодавців землі в сільськогосподарських підприємствах області у 2017 році становить 194,5 тис. осіб. Загальний розмір орендної плати за договорами оренди склав 2184,0 млн. грн. У порівнянні з 2016 роком досягнуто збільшення середнього розміру плати за 1 гектар орендованої землі відповідно до укладених договорів на 502 грн. або на 30,5%. Цей показник склав 2146 грн. (у 2016 році - 1644 грн.).

За оренду земельних ділянок (паїв) відповідно до укладених договорів оренди сільськогосподарські підприємства районів області розрахувалися на 100,2 %.

Розмір плати за оренду земельних часток (паїв) у середньому по області становить 6,7% від вартості земельної ділянки (у 2016 році цей показник становив 5,2 %).

Галузь тваринництва

У 2017 році позитивні тенденції спостерігалися в молочному скотарстві та яєчному птахівництві.

Стабільно зростають обсяги виробництва молока. Господарствами області вироблено 529,9 тис. т молока (100,1% до 2016 року), у тому числі сільськогосподарськими підприємствами – 240,1 тис. т молока, що на 1,2% більше. По цьому показнику область посідає **3 місце** серед регіонів України.

Таке зростання стало можливим за рахунок впровадження передовими підприємствами сучасних технологій виробництва тваринницької продукції, що позитивно вплинуло на продуктивність дійної череди. Надій молока на одну корову в сільськогосподарських підприємствах склав 6813 кг, що на 3,0% більше показника 2016 року. По продуктивності корів область посідає **3 місце** в Україні.

Крім збільшення обсягів виробництва молока, суттєвого значення набуло і покращення його якості, зокрема збільшення питомої ваги молока гатунку «Екстра». Щорічний приріст такого молока складає більше ніж 20%, питома вага – майже 11,0%, вищого гатунку – більше 50%.

Збільшилися обсяги виробництва яєць по всіх категоріях господарств на 8,3% і склали 554,2 млн. шт. По сільськогосподарських підприємствах обсяги збільшилися на 20,7% і склали 203,2 млн. шт.

У 2017 році ряд підприємств впроваджували інвестиційні проекти в галузі тваринництва. У ТОВ «Агросервіс ЛТД» Чугуївського району та ТОВ АФ «Пісчанська» Красноградського району триває будівництво молочних комплексів, відповідно, на 1500 голів корів та 1920 голів великої рогатої худоби. Ряд менш суттєвих інвестпроектів впроваджується в господарствах Дворічанського, Ізюмського, Куп'янського та Сахновщинського районів.

Впровадження цих інвестиційних проектів дасть можливість значно збільшити на підприємствах чисельність продуктивної худоби, а отже і обсяги виробництва молока та його якість.

Капітальні інвестиції у розвиток сільськогосподарських підприємств склали (січень-вересень 2017 року) 2548,2 млн.грн., що на 26,3% більше ніж торік; або 94,0 млн.дол.США.

Протягом 2017 року проводилась робота по технічному та технологічному переоснащенню агропромислового виробництва. У 2017 році сільгосптоваровиробники області придбали 1350 одиниць сільськогосподарської техніки на загальну суму 2095,6 млн. грн, що на 12,2% більше, ніж у 2016 році.

Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника по галузі сільського господарства в Харківській області за 2017 рік становить 5814 грн., що на 44,1% або на 1779 грн. більше, ніж у 2016 році.

В районах області функціонують: дрібнооптові ринки – 17, оптово-продовольчі ринки - 38 та оптово-плодоовочеві ринки – 25, на яких відбувається реалізація молодняку великої рогатої худоби, свиней, птиці, овочів, продуктів харчування та інше. На ринках здійснюються заходи щодо розбудови, проходять реконструкції та благоустрій торгових місць, площадок, відкриваються нові місця для реалізації сільськогосподарської продукції.

Діють 2 агроторгових дома та 206 заготівельних пунктів, з них по заготівлі: молока – 192, живої худоби та птиці - 7, плодоовочевої продукції - 4 та іншої сільськогосподарської продукції - 3.

В області створено та функціонує 9 кредитних спілок, із них активно працює 8, які засновані на кооперативних засадах, з метою використання тимчасово вільних коштів для надання взаємної фінансової допомоги.

Капітальні інвестиції та будівництво

За січень–вересень 2017 року підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування, у фактичних цінах освоєно 11435,0 млн грн капітальних інвестицій, обсяг яких проти 9 місяців 2016 року збільшився на 3,2%. За обсягом капітальних інвестицій Харківська область займає 6 місце серед регіонів України. Частка Харківщини у загальнодержавному обсязі капіталовкладень становила 4,4%.

Майже всі інвестиції (98,7% загального обсягу) були спрямовані у матеріальні активи, з яких у машини, обладнання, інвентар та транспортні засоби – 53,3%, у будівлі та споруди – 41,8%.

Головним джерелом фінансування залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 59,0% загального обсягу капітальних інвестицій. Частка запозичених коштів, за рахунок кредитів банків та інших позик, становила 5,5%. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 18,5% капітальних інвестицій.

За видами економічної діяльності **найбільші обсяги капітальних інвестицій спрямовані у розвиток промислових підприємств** Харківщини – 2940,0 млн грн, або 25,7% до загального обсягу, підприємств сільського, лісового та рибного господарства - 2548,2 млн грн (22,3% у загальному обсязі капітальних інвестицій області), будівництво - 2549,9 млн грн (22,3%).

Найбільша частка капітальних інвестицій, освоєних підприємствами промисловості, припадала на підприємства переробної промисловості – 82,5%.

Капітальні інвестиції за рахунок коштів населення у житлове будівництво становили 908,4 млн грн, (7,9% від загального обсягу). Усього в первинну житлову нерухомість було вкладено 2226,6 млн грн (19,5% від загального обсягу).

Обсяг капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу склав 4244,2 грн.

За 2017 рік підприємствами області виконано **будівельних робіт** на суму **10030,8 млн. грн.** (3 місце серед регіонів України). Темп склав **122,6%**.

За структурою виконані будівельні роботи розподілилися наступним чином: нове будівництво, реконструкція та технічне переозброєння склали 75,1% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний та поточний ремонт – 15,7% та 9,2%, відповідно.

У Харківській області основну частину загального обсягу будівельно-монтажних робіт виконують підприємства: філія БУ «Укрбургаз» ПАТ «Укргазвидобування», Філія УБМР «Укргазспецбудмонтаж» ПАТ «Укргазвидобування», ВАТ «Трест Житлобуд-1», ТДВ «Житлобуд-2», ПАТ «Південспецатоменергомонтаж», ПП «Будгарант-7», ПП «Екіпаж», ТОВ «Спецгазбуд», ТОВ «Паркінг+», ВАТ «Теплоенергомонтаж».

В області відновлено будівництво усіх довгобудів, соціально значущих об'єктів, важливих об'єктів транспортної та інженерної інфраструктури.

У 2017 році за Програмою економічного і соціального розвитку Харківської області було профінансовано будівництво, реконструкцію, капітальні ремонти 173 об'єктів на суму 418 млн.грн.

1 вересня 2017 року за участі Президента України П.О.Порошенка відкрито найбільший в країні «Регіональний центр надання адміністративних послуг» для отримання близько 450 послуг адміністративного, соціального і пенсійного характеру не тільки мешканцями міста Харкова, а й Харківської області.

1 вересня 2017 року за участі Президента України П.О.Порошенка відкрито загальноосвітню школу з інклюзивною освітою на 640 учнівських місць у смт Пісочин - першу за останні 12 років школу, побудовану «з нуля». На її спорудження з бюджетів усіх рівнів виділено кошти на загальну суму майже 74 млн грн.

22 серпня 2017 року за участі Президента України П.О.Порошенка введено в дію після капітального ремонту міст в Ізюмі через річку Сіверський Донець, який за довжиною є одним з найбільших в області, має стратегічне значення, оскільки ця дорога пов'язує Харківську область із зоною АТО, але не ремонтувався протягом 17 років і перебував в аварійному стані.

Завершено будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу в м.Первомайський.

Завдяки особистій позиції Ю.О.Світличної отримані державні гарантії щодо фінансування за рахунок кредитів Європейського Банку реконструкції та розвитку:

- робіт з продовження будівництва Харківського метрополітену. Разом із Президентом України 11 грудня голова Харківської облдержадміністрації Ю.О. Світлична взяла участь у церемонії підписання угод з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) щодо надання кредитів у сумі 320 млн.євро;

- спорудження унікального комплексу з переробки твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництва електроенергії в м. Дергачі.

Харківська область протягом останніх двох років визнана лідером по **ремонту доріг**. Фінансування на ремонт доріг в 2017 році майже в 3 рази більше ніж в 2016 році. У минулому році за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, кредитних та митних коштів введено в дію 235 км доріг, що майже в 4 рази більш ніж у попередньому році. Основними дільницями ремонту стали автодороги: Київ – Харків – Довжанський (відновлено 48,8 км), Чугуїв-Мілове (відновлено 29,1 км), Харків-Охтирка (відновлено 18,4 км), Мерефа-Лозова-Павлоград (відновлено 21,0 км), Харків-Вовчанськ (відновлено 10,1 км) та інші.

Взагалі в минулому році виконувались роботи на 27 об'єктах.

У 2017 році розпочались роботи із відновлення мостових споруд, які розташовані на автомобільних дорогах загального користування Харківської області. На початку січня 2018 року введено в дію шляхопровід біля смт Пісочин на автомобільній дорозі Київ-Харків-Довжанський, який не ремонтувався 42 роки, та шляхопровід через залізницю біля с. Губарівка Богодухівського району на дорозі Харків - Охтирка, який був демонтований через аварійний стан ще у 2008 році.

Створено Дорожній фонд Харківської області. У 2018 році Дорожній фонд отримає з державного бюджету субвенцію в обсязі 656,2 млн грн.

Енергозабезпечення

Майже половина (49,2%) загального обсягу реалізації промисловості області припадає на підприємства паливно-енергетичного комплексу, якими за 2017 рік реалізовано промислової продукції (виконано робіт, послуг) на суму 81,8 млрд. грн.

У добувній промисловості і розробленні кар'єрів обсяги виробництва збільшились на 4,9% (по Україні зменшення на 5,8%). З початку 2017 року в області видобуто 9,8 млрд м³ природного газу, що на 2,5% більше, ніж у 2016 році, і становить 48,8% видобутку газу по Україні. Видобуток газового конденсату збільшився на 11,0% і склав 206,2 тис.т або 31,6% від видобутку по Україні.

За обсягами видобутку природного газу Харківська область займає перше місце серед 12 областей, де видобувається природний газ.

В рамках виконання Регіональної програми розвитку паливної галузі Харківської області до 2020 року на 2017 рік передбачено фінансування розроблених заходів з різних джерел на загальну суму 939,5 млн. грн., з яких: 891,9 млн. грн. – фінансування заходів щодо інтенсифікації видобутку природного газу, нарощування ресурсної бази, проведення пошукового та експлуатаційного буріння свердловин; 47,6 млн. грн. – газифікація населених пунктів Харківської області.

У 2017 році профінансовано виконання вказаних заходів на суму – 3649,3 млн. грн., з них: 3640,1 млн. грн. (кошти ПАТ «Укргазвидобування») – інтенсифікація видобутку природного газу, нарощування ресурсної бази, проведення пошукового та експлуатаційного буріння свердловин; 6,4 млн. грн. (4,4 млн. грн. - обласний бюджет, 2,0 млн. грн. – державний бюджет) – газопостачання сіл Дмитрівка, Матвіївка і Новософіївка Богодухівського району; 2,8 млн. грн. (кошти ПАТ «Укргазвидобування») – газифікація с. Шувальське Первомайського району.

На провідному підприємстві добувної галузі - ГПУ «Шебелинкагазвидобування» видобуток природного газу за 2017 рік склав 8,5 млрд. м³ і збільшився проти 2016 року на 2,9%.

В межах Харківської області ГПУ «Шебелинкагазвидобування» у 2017 році розробляло 33 родовища, ГПУ «Полтавагазвидобування» - 7 родовищ.

У 2017 році підприємствами енергетичного комплексу області забезпечено стаке енергопостачання споживачів області.

Надійне енергопостачання досягнуто завдяки постійній роботі в цьому напрямку АК «Харківобленерго» та виконанню заходів щорічної Інвестиційної програми по реконструкції електричних мереж та енергооб'єктів. За 2017 рік на

реалізацію заходів інвестиційної програми АК «Харківобленерго» використано 4,3 млн. грн.

На Зміївській ТЕС ПАТ «Центренерго», із залученням одного з провідних підприємств енергетичного машинобудування Харківської області - Корпорації «МАСТ-ІПРА», закінчено технічне переоснащення енергоблоку № 2 і очікуються дозвільні документи для введення в експлуатацію енергоблоку № 5. Таким чином, на Зміївській ТЕС ПАТ «Центренерго» вперше в історії теплової енергетики України здійснено переведення котлоагрегатів великої теплової потужності з використання антрацитового вугілля на використання вугілля газової групи. Це є вкрай важливим проектом в підвищенні енергонезалежності і енергобезпеки не тільки Харківської області, але і всієї України і сприятиме забезпеченню надійної, стабільної роботи об'єднаної енергетичної системи України.

У 2017 році підключено останній енергоблок ПрАТ «Харківська ТЕЦ-5» до станційної системи управління Центрального регулятора системи автоматичного регулювання частоти та потужності в Об'єднаній енергосистемі України, яка зараз створюється з метою запровадження повномасштабного ринку електричної енергії.

Також завершено масштабний ремонт на ВП «Шебелинське відділення з переробки газового конденсату і нафти» управління ПАТ «Укргазвидобування», який дозволяє виробляти дизельне пальне нового покоління (з ультранизьким вмістом сірки).

Енергоефективність та енергозбереження

У рамках реалізації державної та регіональної програм зі скорочення споживання природного газу та переходу на альтернативні джерела енергії обласною державною адміністрацією заплановані та успішно реалізуються заходи, спрямовані на посилення енергонезалежності регіону.

Протягом 2017 року область зберегла позиції лідера з впровадження відновлюваної енергетики та енергоефективних заходів.

Завдяки активній та ефективній роботі по газозаміщенню на об'єктах бюджетної та соціальної сфери вже 20,2% теплової енергії виробляється з альтернативних видів палива або відновлюваних джерел (2 місце в Україні). За результатами моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за січень-вересень 2017 року за напрямом «Відновлювальна енергетика та енергоефективність» Харківщина вийшла на 3 місце в державі (за січень-вересень 2016 року - 5 місце).

У 2017 році розпочато будівництво 3-х сонячних електростанцій у Лозівському та Близнюківському районах. В Лозівському районі розглядається можливість будівництва 2-х електростанцій, загальною прогнозованою потужністю 15МВт, в Близнюківському районі - прогнозованою потужністю 8 МВт.

У 2016-2017 роках на території Харківської області було реалізовано 160 проектів з газозаміщення на об'єктах бюджетної сфері (школи, дитячі садки, лікарні), що дало можливість заощадити більше 100 млн.грн. бюджетних коштів в опалювальний період та дозволило знизити споживання природного газу на 20% у бюджетній сфері.

Завершено розробку техніко-економічного обґрунтування з будівництва міні-ТЕЦ на біопаливі в місті Вовчанськ, електричною потужністю 9,6 МВт.

У 2017 року на реалізацію заходів з енергозбереження та енергоефективності згідно Програми підвищення енергоефективності, енергозбереження та зменшення споживання енергоресурсів у Харківській області на 2016 – 2022 роки, використано 177,9 млн.грн., з них: 9,9 млн. грн. - Державний бюджет; 51,1 млн. грн. - обласний бюджет; 66,7 млн. грн. - районні бюджети; 2,0 млн. грн. - кошти сільських рад; 16,4 млн. грн. - власні кошти підприємств; 18,1 млн. грн. - міжнародні інвестиції, гранти; 13,6 млн. - інші кошти.

Проведено роботи з будівництва та реконструкції 51 котельні на альтернативному паливі з використанням енергоефективного обладнання, що на 15 % перевищує період 2016 року (44 котельні).

Найбільшим з цих об'єктів є центральна котельня по вул. Досвітнього, 33а у м. Вовчанськ, де виконано технічне переоснащення на альтернативні види палива і встановлено твердопаливні котли. Котельня надає тепло 94 об'єктам, в тому числі 40 багатоквартирним житловим будинкам, у яких проживає понад 6 тисяч осіб, дитсадку, двом школам та фізкультурно-оздоровчому комплексу. Потужність котельні складе 10 МВт.

ОСББ області надано 26 кредитів на суму 5,9 млн. грн. для придбання енергоефективних матеріалів та обладнання. У 2017 році на території області у м. Чугуїв впроваджено пілотний проект «Модернізація системи опалення житлового будинку».

У 405 закладах провели заходи з енергозбереження та енергоефективності, з яких: у 158 об'єктах – замінено вікна та двері; 168 об'єктах – капітальні ремонти з використанням енергозберігаючих матеріалів; 28 об'єктах – замінено лампи на світлодіодні; 5 об'єктах – замінено системи опалення; 46 об'єктах – модернізовано котельне обладнання.

Завдяки заходам з енергозбереження протягом опалювального сезону буде зекономлено: 3,9 млн. м³ природного газу, 1033,5 Гкал теплової енергії та 265,52 тис. кВт/год електричної енергії.

Виконано 34 заходи з підвищення рівня енергоефективності по провідним промисловим підприємствам та науковим установам, що дало економію у розмірі 4,7 млн. грн.

Дві інвестиційні компанії продовжують роботу з оформлення робочої документації з будівництва сонячних електростанцій на території області. На даний час сумарна кількість згенерованої енергії завдяки сонячним електростанціям складає близько 250 тис. кВт/год.

У 2017 році 53 приватні домогосподарства встановили побутові сонячні електростанції до 30 кВт.

На офіційному сайті Харківської ОДА опубліковано 1280 об'єктів бюджетних установ з даними енергоспоживання будівель для запровадження ЕСКО-компаній.

Проведено 4 широкомасштабні семінари з енергоефективності та енергозбереження для представників райдержадміністрацій Харківської області з питань впровадження ЕСКО-контрактів, поширення альтернативних джерел

енергії, та 1 конференцію з питань енергетики та енергетичного машинобудування META Conference.

Проведена робота з введення енергетичного менеджменту у 144 комунальних закладах Харківської області.

З метою раціонального використання та економії паливно-енергетичних ресурсів управлінням паливно-енергетичного комплексу обласної державної адміністрації ведеться робота з нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів підприємств та організацій усіх форм власності області незалежно від річного споживання ПЕР. Протягом року норми узгодили 352 підприємства області.

Програмою відшкодування відсотків за кредитами, отриманими населенням Харківської області на впровадження енергозберігаючих заходів на 2016 – 2020 роки, передбачено відшкодування з обласного бюджету 15% річної ставки за отриманими кредитами.

У реалізації Програми взяли участь 1341 житель області з отриманням відповідного відшкодування з обласного бюджету. Протягом 2017 року, згідно Програми, фізичні особи отримали відшкодування з обласного бюджету у сумі 641,4 тис. грн.

В умовах зростання тарифів на паливно-енергетичні ресурси реалізація заходів Програми значно здешевить кредити для населення на впровадження енергозберігаючих заходів. Це буде стимулювати населення Харківської області активно залучати кредити банків на впровадження енергозберігаючих заходів у побуті, що, у кінцевому підсумку, призведе до значного зменшення споживання паливно-енергетичних ресурсів в Харківській області.

Житлово-комунальне господарство

Рівень оплати споживачів, за попередніми даними, за послуги теплопостачання станом на 01.01.2018 склав 95,9%, в тому числі населення – 86,5%. Установи, що фінансуються з державного бюджету, розраховались на рівні 104,6%, з місцевих бюджетів – на 107,7%, інші споживачі – на 98,0%.

По оплаті послуг водопостачання та водовідведення рівень розрахунків споживачів склав 86,7%, у тому числі населення – 93,5%, установи, що фінансуються з державного бюджету – 101%, з місцевих бюджетів – 100,4%, інші споживачі – 61,0%, з утримання житла – 96,1%.

Підприємствами галузі та місцевими органами влади проводиться роз'яснювальна робота щодо підвищення платіжної дисципліни споживачів, необхідності оформлення субсидій, робота з укладання договорів на реструктуризацію заборгованості населення за житлово-комунальні послуги, претензійно-позовна робота зі злісними неплатниками.

В системі управління житловим фондом протягом року зберігалась тенденція щодо збільшення кількості будинків, в яких управління багатоквартирними будинками здійснюється об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ).

Станом на 01.01.2018 в області налічується 1189 ОСББ (551 – в м. Харкові, 638 – в районах області та містах обласного значення) у 1622-х

багатоквартирних будинках. З початку 2017 року в області було зареєстровано 52 нових ОСББ.

У 2017 році значно зріс попит з боку ОСББ та ЖБК області на **«теплі» кредити**. Протягом 2017 року видано 26 «тепліх» кредитів на загальну суму 5 911,3 тис. грн (в 2016 році – 15 кредитів на 1347,7 тис.грн). З державного бюджету за Урядовою програмою «тепліх» кредитів станом на 22.12.2017 було сплачено часткову компенсацію за 26-ма кредитними угодами в обсязі 2 677,5 тис. грн.

Значною мірою активізації процесу кредитування ОСББ та ЖБК сприяла реалізація Програми стимулювання об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних кооперативів Харківської області до впровадження енергоефективних технологій на 2016 – 2020 роки, та окремих місцевих програм, якими передбачено додаткове відшкодування з обласного та місцевих бюджетів частини «тепліх» кредитів.

В рамках вказаної програми у 2017 році з обласного бюджету було виплачено часткову компенсацію за кредитами ОСББ та ЖБК в обсязі 1 128,8 тис. грн, в рамках відповідних місцевих програм з бюджетів міських рад міст Лозової, Чугуєва та Харкова – ще близько 800 тис. грн.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 № 332 станом на 01.01.2018 за рахунок субвенції з державного бюджету підприємствам області профінансовано 18 договорів на проведення взаєморозрахунків з погашення заборгованості з різниці в тарифах на послуги тепло-, водопостачання та водовідведення, надані населенню, на суму 296,1 млн грн.

Отримані кошти направлено на оплату за природний газ та його транспортування в сумі 233,7 млн.грн, а також на сплату податків на прибуток та додану вартість в сумі 62,4 млн грн.

У ході підготовки житлово-комунального господарства до сталого функціонування в осінньо-зимовий період 2017/2018 років виконані заходи з реконструкції 24 котелень, заміни 10,29 км теплових мереж у двотрубному обчисленні та 18 котлів, капітально відремонтовано 19 котлів, підготовлено 780 котелень та 2,04 тис.км теплових мереж, створено запаси вугілля в кількості 4,3 тис. тонн. По водопровідно-каналізаційному господарству відремонтовано або замінено 43,4 км водопровідних мереж та 6,65 км каналізаційних мереж, підготовлено 120 водопровідних та 196 каналізаційних насосних станцій; 9 водопровідних та 65 каналізаційних очисних споруд, 783 свердловини.

В області забезпечено своєчасний початок та стале проходження опалювального сезону 2017/2018 років. Розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 09 жовтня 2017 року № 500 з 09 жовтня 2017 року було дозволено розпочати опалювальний сезон у навчальних, медичних, дитячих та інших закладах побутового і соціально-культурного призначення та з 15 жовтня 2017 року - у житлових будинках.

Опалювальний сезон у Харківській області в цілому проходить у нормальному технологічному режимі. Усі аварійні ситуації, що виникали, мали локальний характер, їх ліквідація займала менш ніж добу. На сьогодні працює 780 котелень, опалюється 8368 житлових будинків із централізованим

опаленням або 100% і 100% об'єктів соціальної сфери: 725 дитячих садків, 771 школа і 155 закладів охорони здоров'я.

Для реагування на випадок надзвичайних аварійних ситуацій та оперативної взаємодії в Департаменті житлово-комунального господарства та розвитку інфраструктури Харківської обласної державної адміністрації, а також на комунальних підприємствах області цілодобово працюють диспетчерські служби.

З метою стимулювання населення області до більш раціонального споживання послуг з теплопостачання продовжується робота щодо оснащення багатоквартирного житлового фонду будинковими **приладами обліку теплової енергії**. Протягом 2017 року були оснащені 1605 житлових будинків приладами обліку теплової енергії.

У 2017 році за рахунок обласного фонду охорони навколишнього природного середовища придбано 22 одиниці **спеціалізованої техніки** на суму біля 42 млн.грн.:

- гідродинамічну машину з мулососом для м. Лозова;
- каналопромивочну машину для м. Первомайський;
- 6 вакуумних машин для Дворічанського, Зачепилівського, Красноградського, Сахновщанського районів, Мереш'янської ОТГ та м.Чугуєва;
- 14 сміттєвозів у Балаклійський, Барвінківський, Валківський, Великобурлуцький, Дергачівський, Зміївський, Красноградський, Кегичівський, Нововодолазький, Печенізький, Шевченківський райони, Мереш'янську та Чкаловську ОТГ та м. Зміїв.

Побудовано: свердловини в м.Барвінкове та с. Іванівка, модульні очисні споруди в с.Богуславка Борівського району, с. Нагірне Зачепилівського району. Введено в експлуатацію першу чергу Букінського водопроводу, на який місцеві жителі чекали 12 років.

Із застосуванням новітніх технологій та обладнання замінено насосне обладнання на трьох свердловинах у Харківському районі; збудовано глибоководну свердловину в смт Савинці Балаклійського району; проведено роботи з реконструкції та зміцнення греблі Печенізького гідровузла та магістрального водогону в смт Кегичівка.

Реконструйовано: очисні споруди в с.Бірки Зміївського району, дощову каналізацію в м. Чугуїв, водопровід в м.Лозова, каналізаційний колектор в смт Золочів, водозабір в м.Валки та с.Стара Покровка Чугуївського району, блочну станцію обеззалізування питної води в м. Барвінкове.

Капітально відремонтовано: водогони в містах Красноград та Валки, центральну котельню в м. Вовчанськ с переводом на твердопаливні котли, теплові мережі в смт Чкалівське Чугуївського району, мережі водопостачання в м. Зміїв, с. Сковородинівка Золочівського району та с. Бірки, с. Лиман Зміївського району; система водопостачання сел. Слобідське Первомайського району.

Проведено вуличне освітлення в селах Студенок, Яремівка, Оскіл Ізюмського району та смт Печеніги.

Продовжуються роботи з реконструкції системи водопостачання в смт Орілька Лозівського району, ведуться роботи з капітального ремонту

системи водопостачання в с. Дубові Гряди Сахновщинського району, капітального ремонту водозабірної артезіанської свердловини в м. Люботин.

Розпочато роботи з реконструкції каналізаційного колектору у м. Первомайському та водопровідної магістралі у смт Великий Бурлук.

Екологія

В рамках комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища в Харківській області на 2009-2013 роки та на перспективу до 2020 року, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 29.10.2009 року №1413-V (зі змінами), згідно з розподілом коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища і напрямків їх використання у 2017 році, затвердженим рішенням обласної ради від 23.02.2017 № 392-VII (зі змінами, від 25.05.2017 № 447-VII та від 31.08.2017 № 513-VII), передбачено фінансування заходів на загальну суму **80175,3 тис. грн.** Станом на 01.12.2017 року профінансовано заходів у сумі 48 646,0 тис. грн, освоєно – 37 314,9 тис. грн. У тому числі:

Сприяння у проведенні робіт з реконструкції та будівництва очисних споруд:

1. Будівництво модульних очисних споруд в с. Богуславка Борівського району Харківської області – обсяг фінансування – 2 500,0 тис. грн., профінансовано – 1 870,7 тис. грн., освоєно – 1 870,7 тис. грн.

2. Будівництво модульних очисних споруд в с. Нагірне Зачепилівського району Харківської області – обсяг фінансування – 1 472,3 тис. грн., профінансовано – 965,3 тис. грн., освоєно – 947,8 тис. грн.

3. Реконструкція очисних споруд в с. Феськи, Золочівський район, Харківська область – обсяг фінансування – 378,2 тис. грн., профінансовано – 275,2 тис. грн., освоєно – 257,0 тис. грн.

4. Реконструкція очисних споруд із застосуванням технології «Біоплато» в селі Борки Зміївського району – обсяг фінансування – 2 083,0 тис. грн., профінансовано – 2 083,0 тис. грн., освоєно – 2 078,1 тис. грн.

5. Реконструкція очисних споруд каналізації Малоданилівської селищної ради Харківської області – обсяг фінансування – 4 500,0 тис. грн., профінансовано – 4 500,0 тис. грн., освоєно – 1 320,3 тис. грн.

6. Реконструкція очисних споруд по вул. Комарова в смт Золочів, Золочівський район, Харківська область – обсяг фінансування – 4 751,6 тис. грн., профінансовано – 4 751,6 тис. грн., освоєно – 4 081,9 тис. грн.

7. Реконструкція каналізаційного колектора Д-160 мм по вулиці Корольова в смт Золочів Харківської області – обсяг фінансування – 1 489,3 тис. грн., профінансовано – 1 489,3 тис. грн., освоєно – 1 481,2 тис. грн.

Загальна сума по розділу: передбачено – 30 527,3 тис. грн., профінансовано – 17 998,6 тис. грн., освоєно – 12 037,0 тис. грн.

Сприяння будівництву комплексів з управління комунальними відходами

Відповідно до розподілу коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища і напрямків їх використання у 2017 році, на реалізацію

природоохоронного заходу «Будівництво комплексу по управлінню комунальними відходами на території Симонівської сільської ради Вовчанського району (поза межами населеного пункту)» передбачено фінансування у обсязі 7 000,0 тис. грн., станом на 01.12.2017 фактично профінансовано – 3683,9 тис. грн., освоєно – 1640,9 тис. грн.

Проведення заходів щорічної всеукраїнської акції з благоустрою «За чисте довкілля»

На території Харківської області проведено заходи щорічної всеукраїнської акції з благоустрою «За чисте довкілля». Планові показники проведення акцій виконані в повному обсязі. Під час проведення акції «За чисте довкілля» здійснювалися заходи щодо приведення території області до належного санітарно-екологічного стану, ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ, прибирання та приведення до належного стану прибудинкових територій, парків, скверів, дитячих, спортивних та господарських майданчиків, кладовищ, братських могил, меморіальних комплексів та місць почесних поховань, очищення від сміття лісосмуг, берегів водойм, висадження дерев, кущів, квітників та газонів. Під час проведення акції було ліквідовано 1733 несанкціонованих сміттєзвалища загальним обсягом 125,38 тис. куб. м, висаджено понад 78 тис. дерев, 37 тис. кущів, 237 тис. кв. м квітників, очищено від сміття 674 тис. кв. м берегів водойм, приведено до належного стану 826 парків та скверів, упорядковано 2035 кладовища, 1176 братських могил, меморіальних комплексів та місць почесних поховань.

Підготовка матеріалів щодо розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду

З метою забезпечення збереження біорізноманіття в регіоні, в рамках виконання Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385, в Харківській області проводиться робота з розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Було проведено відповідну організаційну роботу щодо збільшення відсотка заповідності по Харківській області.

За рахунок обласного фонду охорони навколишнього природного середовища науково-дослідною установою «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем» (далі – НДУ «УкрНДІЕП») було розроблено 10 проектів створення нових та розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду по Харківській області.

Обласною державною адміністрацією здійснювався постійний контроль за реалізацією заходів щодо збільшення площі природно-заповідного фонду Харківської області.

Також, результати цієї роботи було розглянуто на засіданнях обласної координаційної ради з екологічних проблем, які відбулися 29.03.2017 та 28.09.2017.

На теперішній час, погодження отримано по одному проекту щодо створення ландшафтного заказника місцевого значення «Синичинський» в Ізюмському районі.

Рішенням Харківської обласної ради від 07.12.2017 № 606-VII створено ландшафтний заказник місцевого значення «Синичинський» в Ізюмському районі Харківської області орієнтовною площею 285,6 га.

Робота щодо збільшення територій та об'єктів природно-заповідного фонду Харківської області продовжується.

Іноземні інвестиції та зовнішньоекономічна діяльність

За січень-вересень 2017 року до Харківської області надійшло **31,8 млн.дол.США прямих інвестицій (акціонерного капіталу)**, вибуло 6,5 млн.дол. США. **Абсолютний приріст**, з урахуванням зміни вартості акціонерного капіталу нерезидентів (11,2 млн.дол.США, у тому числі курсова різниця склала 14,1 млн.дол.США), склав **36,5 млн.дол.США, темп до початку року склав 105,7%.**

У цілому станом на 01.10.2017 загальний обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу), залучених в область, склав 674,3 млн. дол. США, у розрахунку на одну особу населення – 250,3 дол. США.

Станом на 01.10.2017 в економіку Харківської області було внесено прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з країн ЄС 490,2 млн. дол. США (72,7%).

Зовнішньоторговельний оборот

За січень-вересень 2017 року **зовнішньоторговельний оборот товарами та послугами** Харківської області становив **2 млрд 290,5 млн дол. США.** В тому числі, зовнішній оборот торгівлі товарами склав 2022,0 млн. дол. США, зовнішній оборот торгівлі послугами – 268,5 млн. дол. США.

Темп росту зовнішньоторговельного обороту товарами та послугами до відповідного періоду 2016 року склав 112,5%.

У 2017 році **зовнішньоторговельний оборот товарами і послугами з країнами ЄС** (за 9 місяців 2017 року – 584,5 млн дол. США, темп росту – 112,3%) **продовжує перевищувати відповідний показник зовнішньої торгівлі з РФ (481,4 млн дол. США, темп росту – 110,1%). Така тенденція закріпилася, починаючи з I кварталу 2016 року.**

Імпорт товарів і послуг

Одним з основних результатів диверсифікації ринків є **закріплення протягом 2017 року тенденції перевищення обсягів імпорتنих надходжень товарів і послуг з країн ЄС над обсягами надходжень з РФ.**

Так, в цілому імпорتنі надходження товарів і послуг збільшились на 7,5% і склали 1187,9 млн. дол. США. При цьому імпорт з країн ЄС збільшився на 11,1% і склав 364,0 млн. дол. США, імпорт з РФ склав 235,6 млн. дол. США.

Експорт товарів і послуг

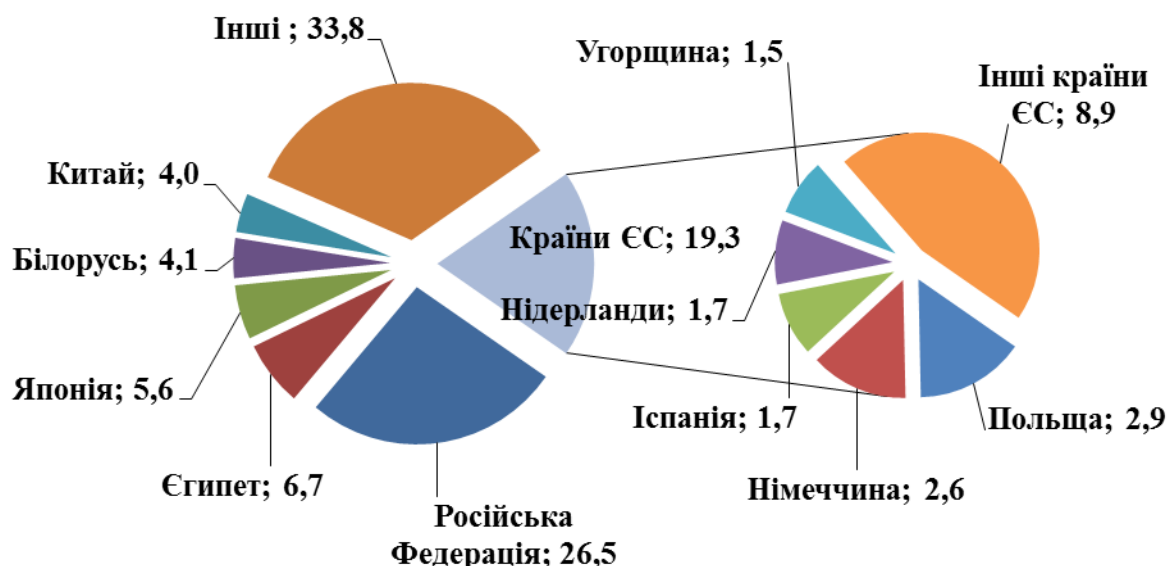
Експортні поставки товарів і послуг склали 1102,6 млн дол. США. і збільшились на 18,3%.

Експорт товарів за січень–вересень 2017 року становив 865,6 млн дол. США та збільшився на 17,9% (на 131,2 млн. дол.).

В товарній структурі експорту області найбільшу питому вагу мають поставки продукції харчової та машинобудівної галузей промисловості, які загалом складають майже половину експорту.

Географічна структура експорту товарів за січень-вересень 2017 року (дані вказані у відсотках від загального обсягу експорту області):

Експорт товарів до країн Європейського Союзу становив 167,3 млн.дол., або 19,3% від загального обсягу експорту та збільшився порівняно з січнем–вереснем 2016 р. на 14,0%.

Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Польщі – 25,0 млн. дол., Німеччини – 22,3 млн.дол., Іспанії – 14,6 млн.дол., Нідерландів –14,5 млн.дол., Угорщини – 12,6 млн.дол., Італії – 10,1 млн.дол.

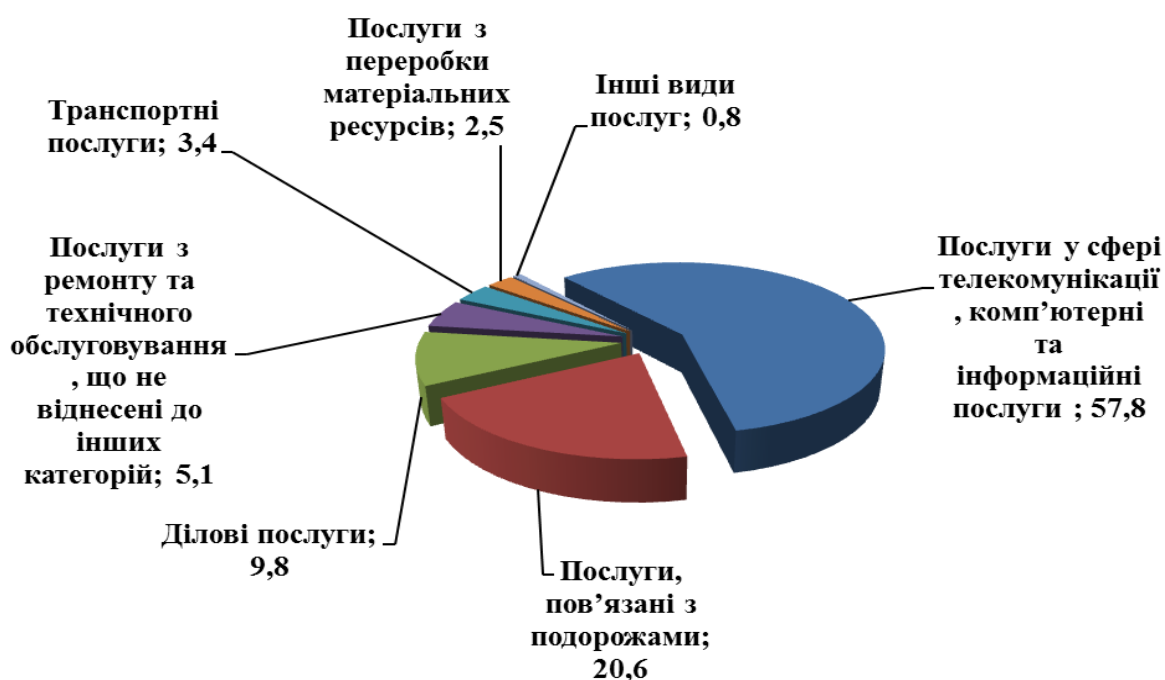
Серед країн-партнерів ЄС експорт товарів у порівнянні з січнем–вереснем 2016 р. збільшився до Португалії (у 3,0 раза), Греції (у 2,7 раза), **Нідерландів (на 83,1%), Польщі (на 65,2%),** Бельгії (на 44,9%), **Німеччини (на 29,3%),** Австрії (на 37,0%), Румунії (на 14,8%), Швеції (на 12,9%), Іспанії та **Великобританії (на 9,1%).**

Основу товарної структури експорту до країн Європейського Союзу протягом січня-вересня 2017 року склали продукти рослинного походження – 32,4 млн. дол. США (збільшились у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року на 59,5%), машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 27,9 млн. дол. США (зменшились на 15,0%), готові харчові продукти – 27,7 млн. дол. США (збільшились на 23,4%), недорогоцінні метали та вироби з них – 11,1 млн. дол. США (збільшились на 36,1%), продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 10,7 млн. дол. США (збільшились на 53,0%), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 9,7 млн. дол. США (збільшились на 57,7%).

Аналізуючи стан зовнішньої торгівлі товарами Харківської області з країнами Європейського Союзу за останні роки, слід відзначити **ріст питомої ваги продукції машинобудування в загальному обсязі експорту товарів.** Так, протягом січня-вересня 2017 року питома вага продукції машинобудування склала 21,2%, а, наприклад, у 2013 році цей показник становив лише 9,4% від загального обсягу експорту товарів до країн Європейського Союзу.

Експорт послуг за січень–вересень 2017 р. становив 237,0 млн.дол. США і порівняно з аналогічним періодом 2016 року збільшився на 20,0% (на 39,5 млн.дол.США).

Структура експорту послуг підприємств Харківської області за січень-вересень 2017 року (дані вказано у відсотках від загального обсягу експорту області)

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 149 країн світу. При цьому майже 40% експорту послуг з Харківської області припадає на США та Ізраїль.

Обсяг експорту послуг, наданих країнам ЄС, склав 53,2 млн.дол. США і збільшився проти січня–вересня 2016 року на 14,9%. Його питома вага у загальному обсязі експорту послуг області склала 22,4%.

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами з країнами ЄС становило 40,4 млн.дол. (за січень–вересень 2016 року воно дорівнювало 26,6 млн.дол.).

Харківською облдержадміністрацією втілюються нові підходи щодо міжнародного співробітництва з акцентом на просування інтересів регіону за кордоном, зокрема, діють наступні представництва на території іноземних країн:

- офіс Харківської області у м. Вашингтон (США);
- представництво Харківської області у провінції Хейлунцзян (КНР).

Опрацьовується питання щодо створення мережі представництв регіону у країнах, партнерство з якими є перспективним у контексті диверсифікації ринків збуту та просування української продукції на зовнішні ринки (зокрема, на території країн-членів ЄС).

Ведеться робота щодо створення представництв міжнародних фінансових організацій на території Харківської області, зокрема, вже діють представництва таких міжнародних організацій, як:

- регіональне представництво Консультативної місії Європейського Союзу у Харкові;
- регіональне представництво офісу Європейського банку реконструкції і розвитку у Харківській області;
- регіональне представництво Українського національного комітету Міжнародної торгової палати в Харкові;
- офіс німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ;
- Центр Сприяння торгівлі Соціалістичної Республіки В'єтнам в Харкові.

Також, на території Харківської області розташовано 15 іноземних дипломатичних представництв (генеральних консульств – 2, почесних консульств – 12, консульський пункт – 1), акредитованих в Україні.

З метою залучення іноземних інвестицій до Харківської області обласною державною адміністрацією створено реєстр інвестиційних пропозицій у таких галузях, як промисловість, будівництво, сектор агропромислового комплексу, житлово-комунальне господарство та туризм. Реєстр інвестиційних проектів (пропозицій), який було оновлено протягом 2017 року, включає 54 інвестиційні пропозиції загальною вартістю 1639,5 млн. дол. США.

Презентація інвестиційного потенціалу Харківщини проводиться на постійній основі під час робочих зустрічей керівництва області з офіційними представниками іноземних держав, а також шляхом розповсюдження інвестиційних пропозицій серед потенційних інвесторів, як на території України, так і за кордоном (зокрема, через закордонні дипломатичні установи України).

У 2017 році Департаментом економіки і міжнародних відносин обласної державної адміністрації було підготовлено та направлено до Адміністрації Президента України та Офісу із залучення та підтримки інвестицій

«UkraineInvest» (м.Київ) інформацію щодо великих інвестиційних проектів, які можуть бути реалізовані у регіоні (вартістю понад 20 млн. дол. США), а також дані про вільні земельні ділянки (типу Greenfield) і вільні виробничі площі (типу Brownfield).

У серпні 2017 року було підготовлено та надіслано до Кабінету Міністрів України інформацію щодо інвестиційної діяльності у регіоні, а саме, перелік найбільших інвестиційних проектів, які були реалізовані у 2014-2017 роках, перелік найбільших інвестиційних проектів, які зараз реалізуються та перелік найбільших інвестиційних проектів, які підготовлені і потребують залучення інвестору.

З метою презентації України на Виставці «ЕКСПО–2017», зокрема, Харківської області, було підготовлено та направлено відповідну інформацію до Торгово-промислової палати України.

У червні минулого року було підготовлено та направлено на адресу посольств України у Королівстві Норвегія і Грецькій Республіці презентаційні матеріали щодо інвестиційного потенціалу Харківської області, у тому числі, анкети інвестиційних проектів англійською мовою.

З метою презентації економічного, туристичного та культурного потенціалу регіонів України в рамках заходів з відзначення 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Федеративною Республікою Німеччина, які відбулися у вересні 2017 року у м.Берлін, було підготовлено та направлено на адресу Посольства України у ФРН відповідні інформаційні матеріали у червні 2017 року.

У вересні 2017 року з метою створення експозиції щодо презентації економічної привабливості регіонів України, демонстрація якої була запланована на жовтень-листопад 2017 року в «Казмедіацентрі» м. Астана (Республіка Казахстан), було направлено Посольству України в Республіці Казахстан інформаційні матеріали щодо економічного потенціалу Харківської області.

У жовтні 2017 року з метою розвитку українсько-норвезького співробітництва, зокрема, на міжрегіональному рівні, було направлено презентаційні матеріали щодо економічного потенціалу Харківської області до Посольства України у Королівстві Норвегія.

У грудні 2017 року підготовлено та направлено інформацію компанії «Міцубіші Корпорейшен в Україні» щодо інвестиційних проектів (пропозицій) Харківської області за підсумками зустрічі з представниками компанії, яка проходила 11.12.2017 в обласній державній адміністрації.

Також, обласною державною адміністрацією у 2017 році здійснювалися заходи щодо організації та проведення презентацій економічного та інвестиційного потенціалу Харківської області на міжнародних зустрічах та форумах в Україні.

2 березня 2017 року за сприяння обласної державної адміністрації було проведено виїзне засідання Міжнародного трейд-клубу в Україні на території Харківської області. В рамках візиту зазначеної делегації, до складу якої увійшли представники дев'яти країн світу (у тому числі країн-членів ЄС), було організовано зустріч з керівництвом Харківської обласної державної адміністрації, відвідання провідних промислових підприємств області («Світ

Шахтаря», «Маст Іпра», «Папа Карло» і «Лісова казка») та на базі Харківської торгово-промислової палати спілкування у форматі «В2В» з представниками ділових кіл Харківщини і знайомство з інфраструктурними проектами Харкова.

Під час зустрічей з керівництвом і співробітниками згаданих підприємств, представники країн-членів ЄС ознайомили з правилами експорту на європейські ринки та стандартами на окремі групи товарів, які виробляються на території Європейського Союзу.

25 квітня 2017 року у Харкові відбулась міжнародна конференція «МЕТА - Conference - Modern energy technologies applied», в якій взяли участь понад 200 учасників.

На конференції «Нові енергетичні технології на практиці» представники підприємств і корпорацій, органів влади, науковці, експерти обговорили актуальні питання розвитку українського ринку машинобудування та енергетичного комплексу.

25 травня 2017 року у Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України пройшов VII Міжнародний форум «Україна – Європейський Союз: новий рівень кооперації», який відбувся за підтримки Харківської обласної державної адміністрації та участі її представників, а також представників наукових і ділових кіл Харківщини, іноземних дипломатичних установ, розташованих на території Харківській області. В рамках Форуму було проведено презентацію економічного та інвестиційного потенціалу регіону.

21-22 червня 2017 року у конференц-залі «Premier Palace Hotel Kharkiv» у м. Харків відбувся Четвертий міжнародний бізнес-форум «Україна 2017. Стратегічне бачення: виклики та можливості» за участі представників ділових кіл Польщі, Франції, Німеччини, США та України.

Форум пройшов за підтримки посольств Республіки Польща та Республіки Франція в Україні та за участі першого заступника Міністра економічного розвитку і торгівлі України і керівництва Харківської обласної державної адміністрації.

27 червня 2017 року відбулося засідання Моніторингового комітету Конгресу регіональних влад Ради Європи, яке вперше проходило в Україні та зібрало представників 32 європейських країн.

22 вересня 2017 року у м. Харків проводився IX Міжнародний економічний форум «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи!» (далі – Форум) – найвагоміший економічний захід на Сході України, у роботі якого традиційно взяли участь керівники органів влади, експерти, представники дипломатичного конкурсу і міжнародних організацій та фондів, що надало українським товаровиробникам і підприємцям додаткові можливості для пошуку нових торговельних партнерів та інвесторів.

У роботі Форуму взяли участь:

- представники делегацій більш ніж 30 країн світу, 15 Надзвичайних і Повноважних Послів (США, КНР, Японія, Туреччина, Азербайджан, Албанія, Білорусь, В'єтнам, Грузія, Казахстан, Македонія, Сербія, Таджикистан, Узбекистан, Хорватія);

- представники майже двох десятків інвестиційних фондів і компаній: від інституційних інвесторів, міжнародних фінансових організацій, таких, як Європейський банк реконструкції та розвитку і Європейський інвестиційний банк, які системно вкладають сьогодні в Україну, і завершуючи венчурними інвесторами, які приїхали до Харківської області із США у пошуку перспективних IT-стартапів;

- представники всіх основних міжнародних програм і проектів, діяльність яких спрямовано на підтримку децентралізації та розвиток місцевих громад в Україні;

- представники потужних міжнародних промислових компаній, які приїхали до Харківської області для налагодження співпраці, зокрема, всесвітньо відомі компанії «Вестінгауз», «Інка Трейдінг енд Інженірінг», «Сіменс», «Донфанг електрик машинері», «Кейс»;

- керівництво ПрАТ «Укргідроенерго», ДП НАЕК «Енергоатом», ПАТ «Центренерго», ДК «Укроборонпром», інших державних концернів та компаній, які виступають замовниками продукції для харківських підприємств;

- керівники промислових підприємств енергетичної та машинобудівної галузі, які входять до складу державного концерну «Укроборонпром».

В рамках Форуму було підписано низку документів, а саме:

- Меморандум про співпрацю між Харківською обласною державною адміністрацією, Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» і Міжнародною радою шведської промисловості «NIR»;

- Меморандум про співпрацю між Харківською обласною державною адміністрацією, Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» та Українсько-німецьким фондом. Метою зазначених документів є надання проектної підтримки малому та середньому бізнесу, підвищення інвестиційної привабливості регіону, а також розвиток міжнародних зв'язків Харківської області;

- Меморандум про співпрацю між Харківською обласною державною адміністрацією та Українською асоціацією шовкового шляху «SilkLink». В рамках вказаного документу сторони об'єднують зусилля у напрямі покращення інвестиційної привабливості регіону через розроблення та реалізацію інвестиційних проектів на території Харківської області за участі китайських інвесторів, приведення існуючих інвестиційних проектів і пропозицій у відповідність до китайських стандартів.

5–7 жовтня 2017 року у м. Харків проходив Міжнародний форум з розвитку фермерства «AGROPORT-2017». Захід відвідали представники майже всіх областей України (21 область) та спостерігали онлайн-глядачі зі всіх областей України, а також 12 країн, зокрема, Німеччини, Королівства Нідерландів, Литви, Польщі, Турції, Данії, США, Італії, Індії, Тайланду, Австралії.

У роботі Форуму взяли участь офіційні делегації від Дніпропетровської, Донецької, Луганської, Львівської, Полтавської, Сумської, Херсонської областей. У перший день роботи Форуму було підписано меморандум порозуміння між Харківською, Львівською, Херсонською обласними державними

адміністраціями щодо співпраці та обміну досвідом в сфері розвитку сільськогосподарської кооперації.

Також відбулося підписання меморандуму про співпрацю між Харківським тракторним заводом та Харківським національним аграрним університетом ім.В.В. Докучаєва.

23 листопада 2017 року голова обласної державної адміністрації Ю. Світлична взяла участь у II Польсько-українському Форумі місцевого самоврядування «Громада. Ефективний розвиток. Інвестиції».

У роботі Форуму взяли участь більше 400 учасників – представників органів місцевого самоврядування України та Польщі, а також ділових та експертних кіл і громадських організацій обох країн. У заході взяли участь: голова Харківської обласної Ради, президент Української асоціації районних та обласних рад С. Чернов, генеральний консул Республіки Польща у м.Харків Я. Яблонський, президент Польсько-Української господарчої палати та президент Міжнародного об'єднання «Європа-Північ-Схід», экс-міністр економіки Польщі Я. Пехота та інші. Ініціаторами та організаторами Форуму виступили Харківська обласна державна адміністрація, Посольство Республіки Польща в Україні, Генеральне консульство РП у м. Харків, Харківський центр розвитку місцевого самоврядування, програма «U-LEAD з Європою», ГО «Польсько-українська аграрна асоціація», міжнародний фонд «Солідарність».

У рамках роботи Форуму були обговорені наступні питання: вивчення польського досвіду управління територіями, розвиток інфраструктури, створення комфортних умов для мешканців та формування бізнес-середовища, заохочення інвесторів до розвитку територій, підходи щодо пошуку інвесторів та статус громад, розвиток співпраці між Польщею та Україною у сфері місцевого розвитку.

Протягом 2017 року реципієнти Харківської області (організації громадянського суспільства, органи місцевого самоврядування на території Харківської області) були залучені до участі у **15 міжнародних програмах**. В рамках зазначених програм впроваджувалося понад 100 проектів, мікропроектів та ініціатив. Основними донорами проектів виступали Уряди країн ОЕСР через Агенції з міжнародного розвитку, посольства розвинутих країн світу, Європейський союз та структури Організації Об'єднаних Націй.

Підприємства та організації Харківської області протягом 2017 року були залучені до наступних програм, донором яких є країни ЄС:

- **5 проектів** реалізовувалися за рамковою програмою **HORIZON 2020** (у т.ч. проект EuroFusion);

- **10 проектів** реалізовувалися в рамках програм **Темпус** та **ERASMUS +**;

- в рамках 3 програм **Німецького товариства зі співробітництва GIZ** в Харківській області реалізуються понад **20 мікропроектів** у напрямках підвищення енергоефективності, сприяння захисту прав людини, розвитку громадянського суспільства та підтримки процесів децентралізації.

Організації та органи місцевого самоврядування Харківської області, залучені до програм та проектів, що фінансуються USAID (Агенцією з міжнародного розвитку **США**):

- «**Децентралізація приносить кращі результати та ефективність**» (**DOBRE**), 3 ОТГ (Старосалтівська, Мереш'янська та Роганська);

- «**Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II)**» (м. Первомайський та м. Чугуїв);

- «**Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні (ПУЛЬС)**» (Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування Асоціація міст України (АМУ) за участі 24 регіональних відділень АМУ);

- «**Українська ініціатива з підвищення впевненості**» (громадські організації регіону).

На території Харківської області протягом 2017 року впроваджувалися:

- спільний проект ПРООН/ЄС «**Місцевий розвиток, орієнтований на громаду**» (МРГ). В III-й фазі проекту МРГ партнерами є 8 районів, 2 міста, 31 село та 54 організації (громадські організації та ОСМД);

- проект Міністерства соціальної політики України «**Сприяння розвитку соціальної інфраструктури, УФСІ V**», який виконується Українським Фондом Соціальних Інвестицій та фінансується Урядом Федеративної Республіки Німеччина через Кредитну установу для відбудови (KfW) - створення умов для розміщення та проживання переселенців та підтримку соціальної інфраструктури громад, які приймають значну кількість внутрішньо переміщених осіб. В Харківській області впроваджується 13 мікропроектів.

За рахунок кредитних коштів:

- **Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР)** виконується Проект з підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання у м. Харків;

- в рамках «**Надзвичайної кредитної програми для відновлення України**» Європейського інвестиційного банку Постановою Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 № 1068 визначено 17 проектів.

Харківською обласною державною адміністрацією проводиться системна робота щодо збільшення обсягів залучення міжнародної фінансової та технічної допомоги до регіону. Протягом 2017 року укладено меморандуми:

- про взаєморозуміння щодо сталого розвитку між **Програмою Розвитку ООН**, Харківською обласною державною адміністрацією та Харківською обласною радою;

- про взаєморозуміння і співробітництво між Швейцарсько-Українським проектом «**Підтримка децентралізації України**» **DESPRO**, Харківською обласною державною адміністрацією та Харківською обласною радою;

- про співпрацю між Харківською обласною радою, Харківською обласною державною адміністрацією, громадською організацією «Агенція змін «Перспектива», громадською спілкою «Українсько-німецька медична асоціація» та Асоціацією органів місцевого самоврядування Харківської області **в рамках проекту «Ефективна первинна медицина в громадах».**

Підготовлено до підписання меморандум про співпрацю між Global Communities, виконавцем проекту «**Децентралізація приносить кращі результати та ефективність**» (**DOBRE**), що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та готується до підписання меморандум про взаєморозуміння між Харківською обласною державною адміністрацією,

Харківською обласною радою та **Фондом ООН у галузі народонаселення** в рамках реалізації проекту «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні».

Протягом року проведено наступні **інформаційні та практичні заходи**:

- 07 липня 2017 року в рамках Першого міжнародного форуму «Gender. Opportunity. Success.» проведено **панельну дискусію «Жінки у міжнародній співпраці»** та презентовано добірку інформаційних матеріалів відповідного напрямку;

- 22 вересня 2017 року проведено панельну дискусію «Драйвери розвитку: Децентралізація та ефективне урядування у громадах. Міжнародна проектна підтримка» в рамках IX Міжнародного економічного форуму «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи!». В роботі панельної дискусії взяли участь голови об'єднаних територіальних громад, голови районних державних адміністрацій, районних рад, депутати обласної ради, представники науки, бізнесу та громадськості (близько 100 учасників);

- 5 жовтня у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна за сприяння Харківського університетського консорціуму організовано презентацію Інформаційного Центру Erasmus+ Youth в Україні. Erasmus+ - це програма Європейського Союзу, що підтримує проекти, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, молоді і спорту. Компонент Erasmus+ Youth, надає можливості молодіжним організаціям для проведення міжнародних обмінів, навчання для молодіжних працівників та волонтерської служби для молоді (EVS);

- 18 грудня 2017 року на базі Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П.Василенка, за сприяння Харківського університетського консорціуму, проекту USAID «Кредитування сільськогосподарських виробників» (КЕП), проекту USAID «Підтримка аграрного і сільського розвитку» («Агросільрозвиток»), проекту USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), Департамент з підвищення конкурентоспроможності регіону ХОДА провів **Агрофінансовий форум «Нові можливості для малих та середніх сільгоспвиробників»**. У роботі форуму взяли участь 127 учасників: представники малих фермерських підприємств, об'єднаних територіальних громад, профільних ВНЗ регіону.

Також у 2017 році проведено **інформаційні сесії** міжнародних проектів та програм для потенційних реципієнтів Харківської області, а саме: **«Європейської програми підтримки малого та середнього бізнесу» (COSME)** та **«Програми сприяння громадській активності «Долучайся!» (ENGAGE), яка фінансується USAID.**

З метою **підвищення рівня компетенцій та навичок з проектного менеджменту серед** потенційних реципієнтів Харківської області у 2017 році:

- організовано та проведено **13 виїзних семінар-тренінгів** в районах області на тему: **«Управління проектом: від ідеї до результату»**. Заходи були направлені на підвищення обізнаності громад щодо можливостей залучення ресурсів міжнародних донорських організацій та здобуття навичок з проектного

менеджменту. У заходах взяли участь **379 осіб**, у т.ч. представники новостворених ОТГ;

- на сайті Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону створено розділ **«Бібліотека МТД»**, в якому розміщено добірки матеріалів, які розроблено Департаментом протягом 2017 року, а саме:

- Програми та проекти, які підтримують ініціативи в аграрному секторі;
- Розвиток туризму в рамках співробітництва з проектами та програмами міжнародних організацій та установ;
- Перелік програм та проектів міжнародного співробітництва, що реалізуються за підтримки Швейцарської Конфедерації;
- Перелік програм і фінансових інструментів ЄС, відкритих для участі України;
- Добірка інформаційних матеріалів «Gender. Opportunity. Success»;
- Програми ЄС з підтримки малого та середнього бізнесу;

а також каталоги донорських організацій, рекомендації із підготовки проектів, посібники та інша методична література.

Розвиток малого підприємництва

Важливим інструментом державної політики підтримки малого та середнього підприємництва в області є Програма сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області на 2016 – 2020 роки, яка затверджена рішенням обласної ради від 08.09.2016 № 245-VII (зі змінами).

Зазначена Програма вперше за всю історію функціонування програм підтримки підприємництва в Харківській області створена за участі громадських організацій та об'єднань підприємців, Регіональної ради підприємців у Харківській області.

Основним механізмом виконання завдань для досягнення поставлених цілей є ефективне партнерство влада – громада – бізнес. Здійснення завдань Програми реалізується у співпраці та із залученням усіх зацікавлених сторін, у тому числі представників науки та освіти області.

За допомогою Програми здійснюється подальший розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності, активізуються заходи щодо зайнятості населення, створюються сприятливі умови для розвитку суб'єктів господарювання, удосконалюється інфраструктура, фінансова підтримка та ресурсне забезпечення.

Одним із основних завдань підтримки підприємництва в Харківській області є організація співпраці з міжнародними організаціями та фондами, а саме за 2017 рік:

- проводилась робота щодо реалізації Європейської програми малого і середнього підприємництва COSME, яка є одним із інструментів міжнародної підтримки для зростання конкурентоспроможності підприємницького середовища. Асоціацією приватних підприємців проведено 2 заходи з метою інформування представників МСП щодо можливостей участі у даній програмі;

- В рамках Меморандуму про співпрацю між Харківською обласною державною адміністрацією, Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» та Представництвом Центру міжнародного

приватного підприємництва в Україні (CIPE), у Харківській області реалізується навчальна програма «Бюджетний аналіз як інструмент впливу бізнес-об'єднань на місцевий економічний розвиток». Програма направлена на посилення спроможності бізнес-спільноти аналізувати місцевий бюджет та визначати пріоритети фінансування видатків, спрямованих на місцевий економічний розвиток, а також розбудову конструктивного діалогу між місцевою владою та представниками бізнесу;

- Проект «Відкритий бюджет» за підтримки Національного Фонду на підтримку демократії у 2017 році реалізовано Асоціацією приватних роботодавців у Дергачівському, Печенізькому та Валківському районах. Проект направлено на підвищення ефективності роботи органів місцевого самоврядування за активної участі представників громадськості;

- Програму «Новий відлік» реалізовано в рамках Програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області на 2016 – 2020 роки. 26.09.2017 та 12.10.2017 проведено I та II етапи із захисту бізнес-планів учасників проекту Програми «Новий відлік».

Проведено черговий етап проекту «Новий відлік. Малі міста», спрямованого на підтримку, започаткування, розвиток або відновлення підприємницької діяльності для внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО та членів їх родин, які проживають у Балаклії, Первомайську, Лозовій та інших малих містах Харківської області.

Мета проекту: забезпечення можливості влаштування та відновлення гідного життя у Харківській області, надання позитивного прикладу для інших вимушених переселенців та учасників АТО і членів їх родин, зниження напруженості на ринку праці Харківського регіону шляхом підвищення самозайнятості, створення нових робочих місць завдяки розвитку підприємництва, створення постійного діючого «Центру підтримки підприємницьких ініціатив» для бізнесу в вище вказаних містах.

З листопада по січень 2018 року проводиться курс бізнес-навчання з основ ведення малого бізнесу, бізнес-планування, дослідження ринку, основ ведення обліку на малих підприємствах, маркетингу та розвитку підприємницьких навичок (39 навчальних годин).

07 грудня, в м. Чугуїв відбувся захист бізнес-планів учасників проекту «Новий відлік. Малі міста». Всі слухачі курсу показали високий рівень підготовки.

21 грудня відбувся тренінг «Бізнес по вирощуванню ягід». Тренінг проводився в рамках проекту «Новий відлік-5». Учасниками проекту є люди з проблемами слуху. Група отримає початкові знання в сфері маркетингу, фінансової грамотності, організації та реєстрації бізнесу, а також допомогу в підготовці бізнес-плану. Виклад матеріалу відбувається за допомогою сурдоперекладача. Завершальним етапом навчання стане робота учасників в команді, а саме, вид діяльності, який буде здійснювати їх команда – вирощування ягід (малий бізнес в сфері сільського господарства).

01 грудня пройшов Форум «Новий відлік. Досвід, можливості, партнерство». Основною метою проведення форуму є ознайомлення з проектом,

його результатами. Крім того, на заході представлені нові можливості для ВПО і ветеранів АТО, які бажають розпочати власну справу.

Під час ІХ Міжнародного економічного форуму «ІННОВАЦІЇ. ІНВЕСТИЦІЇ. ХАРКІВСЬКІ ІНІЦІАТИВИ!» підписано:

- Меморандум про співпрацю між Харківською обласною державною адміністрацією, Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» і Міжнародною радою шведської промисловості «NIR». Мета: підвищення інвестиційної привабливості, розвитку приватного сектору економіки та міжнародних зв'язків Харківської області;

- Меморандум про співпрацю між Харківською обласною державною адміністрацією, Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» та Українсько-німецьким фондом. Мета: побудова прозорого та ефективного механізму фінансово-кредитної підтримки МСП в Харківській області відповідно до кращого європейського досвіду.

Проектом USAID «Економічні можливості постраждалим від конфлікту» надається підтримка у створенні робочих місць для внутрішньо переміщених осіб та започаткуванні власного бізнесу переселенців. Реципієнтом та виконавцем проекту є Міжнародний благодійний фонд «Український жіночий фонд»; бенефіціаром – Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України.

Проектом Міжнародної організації з міграції «Підтримки працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, учасників бойових дій та членів місцевих громад», який впроваджується за фінансової підтримки ЄС, проводиться набір на дводенні тренінги, у тому числі для Харківської області за трьома напрямками: «Самозайнятість» (3 тренінги), «Мікропідприємництво» (3 тренінги) та «Професійне орієнтування» (2 тренінги). Відповідальною організацією в області є Харківська громадська організація «Шлях до життя». У рамках проекту також заплановано надання індивідуальних консультацій, розробка, захист бізнес-планів та надання гранту від 400 до 2150 євро.

24.05.2017 обласною державною адміністрацією спільно з Харківським банківським союзом, Харківським університетським консорціумом і Університетом банківської справи був підписаний Меморандум про співпрацю щодо розвитку фінансової грамотності.

Метою даного Меморандуму є створення регіонального Центру фінансової грамотності та захисту прав споживачів фінансових послуг, який би ініціював проведення досліджень в області фінансової грамотності, формував єдину політику, об'єднуючи і координуючи різнопланові ініціативи, брав участь в розробці нових інструментів підвищення фінансової грамотності населення Харківщини, захисту прав споживачів фінансових послуг, і, таким чином, сприяв підвищенню довіри не тільки до банківських установ, а й до всієї фінансової системи.

У рамках Меморандуму планується:

створення робочої групи з координації роботи з розробки проекту спільної Стратегії підвищення рівня фінансової грамотності населення регіону на 2018 – 2019 роки;

розробка проекту Стратегії підвищення рівня фінансової грамотності населення регіону на 2018 – 2019 роки, з метою визначення пріоритетних напрямів діяльності щодо підвищення рівня фінансової грамотності населення України;

участь в заходах з проведення Всеукраїнського турніру з фінансової грамотності;

проведення тренінгів для підготовки незалежних фінансових радників;

проведення освітніх днів в банківських установах тощо.

У рамках Програми обласною державною адміністрацією спільно з Харківським регіональним фондом підтримки підприємництва та Харківською обласною громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» з 01 по 20 листопада проведено серію виїзних кустових зустрічей з представниками малого та середнього бізнесу Дергачівського, Золочівського, Печенізьського, Валківського, Коломацького, Нововодолазького, Первомайського районів Харківської області та м. Чугуїв.

Проводила роботу Регіональна рада підприємців у Харківській області, сформована за територіальним принципом із числа представників суб'єктів господарювання, громадських організацій підприємців, об'єднань підприємців, організацій роботодавців.

У 2017 році проведено 4 засідання Регіональної ради підприємців (15.02.2017, 15.06.2017, 26.09.2017, 14.12.2017).

На засіданнях обговорено реалізацію на регіональному рівні статті 3 Закону України «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», а також про зміни у державному законодавстві про працю з питань державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, новий порядок проведення перевірок органами державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, що регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 361, зміни у законодавстві з податкових та регуляторних питань, які відбулись протягом липня – вересня 2017 року, тощо.

Також, розроблено пропозиції до механізму використання коштів, передбачених в обласному бюджеті на виконання заходів Програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області на 2016 – 2020 роки.

Надання адміністративних послуг у Харківській області

Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» в Харківській області створені та діють 36 ЦНАПів у: 27 районах, 7 містах обласного значення (крім того, у кожному районі м. Харкова діють 9 територіальних підрозділів центру та Регіональний центр послуг м. Харків), 2 об'єднаних територіальних громадах (Старосалтівській Вовчанського району, Нововодолазькій Нововодолазького району).

ЦНАПи щодня забезпечують прийом громадян, зручне і оперативне отримання адміністративних послуг фізичними та юридичними особами, максимальне спрощення організації та технології їх надання, відкритість і прозорість умов при розгляді звернень фізичних та юридичних осіб.

В ЦНАПах області споживачам надаються послуги центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та з видачі документів дозвільного характеру.

Загалом громадянам та представникам бізнесу Харківської області доступно понад 100 по області та 160 адміністративних послуг по м. Харків. Крім того в Регіональному центрі послуг м. Харків доступно близько 400 послуг адміністративного, соціального і пенсійного характеру.

За 2017 рік до ЦНАПів області звернулося понад 1 млн. громадян та представників бізнесу.

В рамках реалізації проекту міжнародної технічної допомоги у 2017 році обласною державною адміністрацією з Німецькою федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH було встановлено обладнання «електронна черга» у ЦНАПах Балаклійського, Дергачівського, Зміївського, Харківського районів та м. Куп'янськ. Сервісну систему запису до адміністратора «електрона черга» запроваджено з метою підвищення якості надання адмінпослуг та економії часу відвідувачів ЦНАП.

З метою створення сприятливих і комфортних умов для отримання адміністративних послуг не тільки мешканцями міста Харкова, Харківської області, а й інших регіонів в вересні 2016 року було підписано міжнародний договір (Меморандум) про взаєморозуміння між IDLO, Харківською облдержадміністрацією та Харківською міськрадою щодо створення Регіонального центру надання адміністративних послуг м. Харкова.

Для реалізації Меморандуму 08.06.2017 було підписано План спільних дій щодо реалізації проекту міжнародної технічної допомоги (далі – Проект). Відповідно до Проекту Харківська облдержадміністрація виступила бенефіціаром, Харківська міська рада – реципієнтом, Уряд США через Державний департамент США/Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань, Відділ з правоохоронних питань Посольства США в Україні – донором Проекту.

В рамках реалізації Проекту 1 вересня 2017 року відбулося відкриття Регіонального центру послуг у м. Харкові. У його відкритті взяли участь Президент України Петро Порошенко, Надзвичайний і повноважний посол США в Україні пані Марі Йованович.

В основу роботи Центру покладені доступність, прозорість і оперативність контакту органів влади, громадян та бізнесу. Робота організована за принципом «фронт-офіс» та «бек-офіс». Центр працює за максимально прийнятним для громадян графіком: 6 днів на тиждень, з яких 2 дні до 20 години, без перерви. Організовано систему електронної черги, в центрі є ігрова зона, банківські та інші сервіси.

Центр обладнаний системою відеоспостереження, яка дозволяє мінімізувати корупційний ризик, а також максимально уникати конфліктних ситуацій і забезпечити відео трансляцію роботи Центру на його офіційному сайті.

На рецепції працює спеціаліст, який на належному рівні володіє англійською мовою, та надає консультаційні послуги громадянам, які не володіють українською та російською мовами.

Центр у єдиному просторі забезпечує взаємодію 84 органів та надає близько 400 послуг адміністративного, соціального і пенсійного характеру:

- 316 адміністративних послуг;
- 67 послуг соціального захисту населення;
- 17 послуг пенсійного забезпечення.

На теперішній час кожного дня до Центру звертається близько 3 тис. громадян та представників бізнесу.

В Центрі працюють вікна для іноземців та молоді:

- вікно для молоді - для зручності студентів, які приїжджають вчитися до вишів Харкова з інших міст і країн. У адміністратора центру молоді люди зможуть дізнатися корисну інформацію, де можна отримати першу медичну допомогу і куди звертатися в разі надзвичайних ситуацій;

- вікно для іноземних громадян - для такої категорії відвідувачів надається послуга з реєстрації інвестицій, оформити яку іноземцям допомагають адміністратори зі знанням іноземної мови.

Основні переваги Регіонального центру послуг:

- Нестандартний підхід до нового функціонального простору.
- Високий рівень сервісу та напрацьовані стандарти надання якісних послуг.
- Індивідуальний підхід до кожного заявника.
- Надання необхідних довідково-інформаційних матеріалів через всі канали доступу.
- Оптимізація особистого часу заявника та працівників за рахунок динамічності та швидкості надання послуг.
- Високий рівень спеціалістів, які приймають виважені та обґрунтовані рішення.
- Відсутність прямого спілкування заявників та працівників «back-office».
- Унікальне програмне забезпечення.
- Call-центр та зворотній зв'язок.

Центр побудований за рік. Фінансування робіт забезпечено бюджетом Харківської міської ради за участю коштів американського уряду за програмою USAID.

Враховуючи попит громадян на отримання вказаних послуг та для підвищення рівня їх обслуговування для оформлення та видачі паспортів громадянина України у формі ID-картки та паспорта громадянина України для виїзду за кордон, на сьогоднішній день надання таких послуг забезпечено у Регіональному центрі послуг м. Харків, ЦНАПах Шевченківського та Київського районів м. Харкова. Також, з метою забезпечення попиту мешканців м. Харкова та області Харківською міською радою прийнято рішення щодо додаткової закупівлі та встановлення відповідного обладнання у всіх територіальних підрозділах ЦНАП м. Харкова.

Нововодолазькою селищною радою (Нововодолазька об'єднана територіальна громада) придбано та встановлено комплект відповідного обладнання, підключення до каналів конфіденційного зв'язку відбудеться у 2018 році.

Також, у 2018 році заплановано:

- Куп'янською міською радою та Балаклійською районною державною адміністрацією подані заявки до участі у конкурсі проектів «Розбудова мережі сервісних центрів адміністративних послуг» на 2018 рік, який фінансується за рахунок коштів Державного Фонду регіонального розвитку, щодо закупівлі необхідного обладнання та програмного забезпечення;

- Програмою забезпечення діяльності ЦНАП при Харківській районній державній адміністрації на 2018 рік заплановано придбання необхідного обладнання та програмного забезпечення;

- Вовчанською районною державною адміністрацією проводяться будівельні роботи нового приміщення ЦНАП по вул. Пушкіна,1, м. Вовчанськ, після їх закінчення планується закупівля та встановлення відповідного обладнання;

- Ізюмською міською радою заплановано у 2018 році реконструювати будівлю за адресою вул. Соборна, 50, м. Ізюм, після її закінчення планується закупівля та встановлення відповідного обладнання.

01.08.2017 було підписано Меморандум про співпрацю між Харківською обласною державною адміністрацією та Громадською організацією «Всеукраїнська асоціація центрів надання адміністративних послуг». Підписання меморандуму - це першооснова для того, щоб, з часом, усі послуги в Україні надавалися за принципом екстериторіальності.

Харківська обласна державна адміністрація стала першою обласною адміністрацією в якості партнера Асоціації, яка представляє інтереси районних ЦНАПів (наразі членами Асоціації є тільки великі міста обласного значення).

Заключення Меморандуму з Громадською організацією «Всеукраїнська асоціація центрів надання адміністративних послуг» передбачає обмін досвідом і кращими практиками, залучення міжнародних донорських організацій, можливість брати участь у реформуванні системи надання адміністративних послуг.

Асоціація, як представник громадськості буде представляти та захищати інтереси центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП) області, в межах законодавства, подавати напрацьовані та узгоджені спільні пропозиції до профільного комітету Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади щодо розвитку ЦНАП та удосконалення сфери надання адміністративних послуг.

В регіоні приділяється велика увага координації дій органів влади та територіальних підрозділів суб'єктів надання адмінпослуг, що забезпечує організацію якісного та своєчасного надання адмінпослуг, а також оперативне вирішення проблемних питань, які виникають в процесі їх надання; постійно проводяться наради і робочі зустрічі з керівниками територіальних органів суб'єктів надання адмінпослуг, навчальні семінари з вирішення питань, які виникають при практичному впровадженні переліку адмінпослуг щотижнево на районних, а щомісячно на обласному рівнях.

З метою створення ефективної системи з реалізації завдань, визначених Планом заходів, забезпечення доступних, прозорих та безпечних умов надання адміністративних послуг через розвиток сучасних електронних сервісів та інтеграції їх до Єдиного державного порталу адміністративних послуг (Єдиний

портал) в обласній державній адміністрації створено робочу групу та затверджено План заходів щодо запровадження надання адміністративних та інших послуг в електронній формі та інтеграції їх до Єдиного порталу.

Для врегулювання питань, пов'язаних із запровадженням в області електронних систем надання послуг, а також визначенням єдиної моделі сервісно-орієнтовного підходу до споживача послуг, робочою групою було визначено перелік відповідних завдань та заходів, термінів їх виконання та відповідальних осіб, а також відпрацьовані питання щодо залучення до реалізації відповідного Плану заходів більш широкого кола фахівців та спеціалістів, в тому числі у галузі інформаційних технологій.

Обласна державна держадміністрація приділяє особливу увагу підтримці подальшого об'єднання територіальних громад (далі – ОТГ), утворення ЦНАП в таких громадах та віддалених робочих місць з надання адмінпослуг для максимального наближення для споживачів. В рамках засідань робочої групи з питань організації діяльності ОТГ в області постійно обговорюються питання щодо перспектив створення та діяльності ЦНАПів у таких громадах, децентралізації фінансової системи надання адмінпослуг, проводяться консультації та наради із суб'єктами надання адмінпослуг щодо законодавчого врегулювання питань, пов'язаних з передачею органам місцевого самоврядування послуг центральних органів виконавчої влади.

У 2017 році в області тривала робота з розвитку та модернізації мережі ЦНАП у:

- Старосалтівській ОТГ - реконструкція будівлі (будівля амбулаторії) по вул. Перемоги, 14 в смт Старий Салтів, Вовчанського району, з метою створення комплексного центру надання адміністративних, правових, соціальних та медичних послуг;
- Вовчанській райдержадміністрації - реконструкція гуртожитку по вул. Пушкіна, 1 корпус № 4 № 5 в м. Вовчанськ, під житло для внутрішньо переміщених осіб та ЦНАП, відділення Державної фіскальної служби, відділи райдержадміністрації та інших служб району.

Так, спільно з утвореними об'єднаними територіальними громадами області було визначено перелік громад, які потребують будівництва нових ЦНАП та/або реконструкції чи модернізації існуючих приміщень, а саме:

1. Малоданилівська ОТГ, Дергачівський район,
2. Зачепилівська ОТГ, Зачепилівський район,
3. Золочівська ОТГ, Золочівський район,
4. Оскільська ОТГ, Ізюмський район,
5. Коломацька ОТГ, Коломацький район,
6. Наталинська ОТГ, Красноградський район,
7. с. Старовірівка, Нововодолазький район (у 2018 році - ОТГ),
8. Роганська ОТГ, Харківський район,
9. Малинівська ОТ, Чугуївський район,
10. Чкалівська ОТГ, Чугуївський район.

Також слід зазначити, що в області у 2018 році планується провести комплексну роботу щодо створення сучасних ЦНАП:

1. Зроблено: Мереш'янська ОТГ, Харківський район розроблено проектно-кошторисну документацію на реконструкцію будівлі на суму 22 млн.грн. У 2017 році проект подано до участі у конкурсному відборі на фінансування з ДФРР на 2018 рік.

2. В роботі:

- Дергачівською районною державною адміністрацією разом з органами місцевого самоврядування Дергачівського району опрацьовано питання щодо підготовки проекту будівництва ЦНАПу. Наразі проводиться робота щодо підготовки документів на розроблення проектно-кошторисної документації для здійснення будівництва ЦНАПу;

- Печенізька районна державна адміністрація спільно з Печенізькою районною радою розглядає можливість щодо розробки проекту будівництва нового приміщення ЦНАПу в центрі смт Печеніги;

- Ізюмською міською радою заплановано реконструювати будівлю за адресою вул. Соборна, 50, м. Ізюм для розміщення сучасного ЦНАПу.

Для забезпечення інформування населення про розташування, режим роботи, перелік послуг, контакти ЦНАПів створено **«Карту центрів надання адміністративних послуг Харківської області»**, яку розміщено на сайті обласної державної адміністрації у рубриці «Адмінпослуги».

Також, на офіційних сайтах районних державних адміністрацій, міських рад міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад в розділі «Адміністративні послуги» розміщується актуальна інформація: паспорт ЦНАПу; перелік адмінпослуг; інформаційні та технологічні картки послуг; порядок надання адмінпослуг. У друкованих і телевізійних ЗМІ області та районів постійно висвітлюється інформація щодо отримання адмінпослуг юридичними та фізичними особами.

Стан внутрішнього ринку

Оборот роздрібної торгівлі – головний індикатор стану внутрішнього ринку та доступу населення до товарів. Так, за даними Головного управління статистики у Харківській області, індекс фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, по області у 2017 році склав 106,8% при середньому показнику по Україні 108,8%. При цьому, оборот роздрібної торгівлі в обсязі 64,9 млрд. грн. є третім серед регіонів України, після Дніпропетровської області (72,4 млрд. грн.) та міста Київ (158,2 млрд. грн.).

Аналізуючи розвиток мережі підприємств торгівлі області, треба відмітити поступове збільшення їх кількості. На 01.01.2018 кількість об'єктів роздрібної торгівлі становить 15389 одиниць (у порівнянні із 01.01.2017 зростання на 73 одиниці), з них: кількість магазинів – 10786 одиниць. Протягом 2017 року були відкриті нові магазини торговельних мереж «Дігма», «Посад», «АТБ», «Чудо маркет». Все це позитивно впливає на обсяги створення нових робочих місць.

Товарне наповнення споживчого ринку у 2017 році відповідало задоволенню потреб споживачів. Дефіциту жодного з товарів продовольчої групи в торговельних мережах і на продовольчих ринках не спостерігалось.

Також, постійно проводилась робота зі сприяння насиченню споживчого ринку товарами місцевого виробництва, в т.ч. шляхом проведення у всіх районах і містах області у вихідні та передсвяткові дні ярмарків за участю в них місцевих виробників. Кількість проведених в області ярмарків за 2017 рік склала 3527 на загальну суму виторгу 594,8 млн.грн.

Департаментом економіки і міжнародних відносин облдержадміністрації проводився щотижневий аналіз динаміки вартості «соціального продуктового кошика», визначалась його середня вартість та здійснювались заходи щодо недопущення необґрунтованого зростання цін на продукти харчування, які до нього входять. Станом на 01.01.2018 вартість «соціального продуктового кошика» склала 823,34 грн.

За даними Головного управління статистики в Харківській області, станом на 28.12.2017 року, наша область посіла 1 місце за рівнем ціни на яйця курячі – 24,59 грн/дес при середньому значенні по Україні – 26,04 грн/дес, 2 місце за рівнем ціни на цибулю – 4,65 грн/кг (по Україні – 5,38 грн/кг), 4 місце за рівнем ціни на хліб житньо – пшеничний – 11,56 грн/кг (по Україні – 13,01 грн/кг), сметану жирн. 15% - 44,99 грн/кг (по Україні – 49,40 грн/кг).

При цьому, ціни на соціальні сорти хліба в області, починаючи з червня 2017 року, залишались без змін та складала за буханець: хліб з борошна пшеничного першого гатунку, вагою 630 г – 5,50 грн./шт., хліб житньо-пшеничний, вагою 700 г – 5,50 грн./шт.

Доходи населення

Заробітна платня у 2017 році в порівнянні з 2016 роком збільшилася на 40,4% і склала 6244 грн. Реальна заробітна плата працівників області за 2017 рік зросла на 19,6% у порівнянні з 2016 роком.

Станом на 01.01.2018 загальна заборгованість із заробітної плати в області складає 224,5 млн. грн., на державних підприємствах зосереджено 183,6 млн. грн. Найбільші борги мають державні підприємства, підпорядковані Державному концерну «Укроборонпром» - 170,4 млн. грн., з них найбільша сума боргу у ДП «Харківське державне авіаційне виробниче підприємство» - 159,1 млн. грн.

Повністю ліквідована заборгованість із виплати заробітної плати на 52 підприємствах, скорочено її розмір – на 15 підприємствах області.

За 2017 рік за участю правоохоронних та контролюючих органів проведено 13 засідань обласної тимчасової комісії з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), пенсій, стипендій та інших соціальних виплат. Відповідні комісії працюють в усіх районах та містах області, на 434 їх засідань заслухано 558 звіт керівників підприємств - боржників. За їх результатами керівників підприємств - боржників попереджено про адміністративну та кримінальну відповідальність у разі несвоєчасної виплати заробітної плати.

Моніторингом з питань оплати праці охоплені всі підприємства-боржники. Інформація про виявленні в ході моніторингу порушення чинного законодавства з праці передається до Головного управління Державної служби з питань праці в

Харківській області для вжиття заходів до керівників підприємств в межах її повноважень.

За результатами виявлених грубих порушень законодавства про працю до правоохоронних органів направлені матеріали по 91 підприємству, по 10 триває досудове розслідування.

У 2018 році робота вищезгаданих комісій буде продовжена з метою ліквідації заборгованості із виплати заробітної плати на підприємствах, в організаціях та установах області.

В області здійснюватиметься щотижневий моніторинг стану погашення заборгованості із заробітної плати та аналіз причин виникнення боргів з виплати заробітної плати на підприємствах усіх форм власності.

Зайнятість населення

Кількість економічно активного населення області віком 15-70 років за січень - вересень 2017 року у середньому становила 1330,4 тис. осіб, з них 1251,6 тис. осіб були зайняті економічною діяльністю, що на 1,0 % більше, ніж у відповідному періоді 2016 року.

Рівень зайнятості населення за 9 місяців 2017 року у Харківській області склав 60,8 % від загальної кількості населення відповідного віку. Серед регіонів країни **за рівнем зайнятості область посіла друге місце.**

Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) зменшився з 6,1 % за 9 місяців 2016 року до 5,9 % за 9 місяців 2017 року і залишається нижчим, ніж в цілому по Україні (9,4 %). Серед регіонів країни **за найнижчим рівнем безробіття населення у віці 15-70 років область займає перше рейтингове місце.**

Ринок праці області характеризується стабільним рівнем офіційно зареєстрованого безробіття - 1,36 % населення працездатного віку станом на кінець грудня 2017 року.

Проводиться робота з охоплення безробітних заходами активної політики зайнятості (працевлаштування, залучення до громадських та інших робіт тимчасового характеру, проходження професійного навчання).

До активних форм зайнятості у 2017 році залучено (за різними напрямками) 81,5 тис. осіб, або 100,1 % від числа, зареєстрованих у службі зайнятості (за 2016 рік – 96,3 %). Чисельність працевлаштованих безробітних громадян склала 40,9 тис. осіб; професійним навчанням охоплено 15,5 тис. безробітних.

До громадських та інших робіт тимчасового характеру за 2017 рік залучено 25,1 тис. осіб. Рівень охоплення тимчасовою зайнятістю в середньому по області становив 30,8 %.

На особливому контролі питання зайнятості та надання соціальних послуг людям з інвалідністю. У всіх центрах зайнятості забезпечено вільний доступ до інформації та послуг, що надаються службою зайнятості. Реалізуються активні програми сприяння зайнятості особам з інвалідністю, проводиться широка інформаційно - роз'яснювальна робота з роботодавцями та населенням.

Протягом 2017 року послугами Харківської обласної служби зайнятості охоплено 957 безробітних осіб з інвалідністю, що на 31 особу більше, ніж у 2016

році. За сприяння служби зайнятості працевлаштовано 692 безробітних особи з інвалідністю проти 674 у 2016 році. Середній рівень працевлаштування таких осіб по області склав 72,3 %. Також, 170 осіб з інвалідністю взяли участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру, що надало їм додаткову соціальну підтримку.

Станом на 31.12.2017 на обліку в службі зайнятості перебувало 772 демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в АТО. За 2017 рік працевлаштовано 596 осіб. Професійне навчання шляхом перепідготовки та підвищення кваліфікації проходили 215 осіб; у громадських та інших роботах тимчасового характеру брали участь 212 демобілізованих військовослужбовців. До заходів із соціальної та професійної адаптації за 2017 рік залучено 289 учасників антитерористичної операції, на їх навчання використано 1347,1 тис. грн. коштів державного бюджету.

Станом на 01.01.2018 на обліку в області перебуває близько 121,5 тис. внутрішньо переміщених осіб, що створює додаткове навантаження на ринок праці області, тому особлива увага приділяється працевлаштуванню внутрішньо переміщених осіб. Саме для цієї категорії осіб здійснюється адресний підбір роботи, організація широкомасштабних ярмарок вакансій, спільно з громадськими та волонтерськими організаціями. Харківська область одна із лідерів серед регіонів країни у використанні можливості сприяння працевлаштуванню внутрішньо переміщених осіб, компенсуючи роботодавцю заробітну плату за працевлаштованого переселенця протягом 6 місяців.

Також, відповідно до рішення Уряду, у межах реалізації спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту «Модернізація системи соціальної підтримки населення України», **в Харківській області реалізується Пілотний проект із залучення до роботи членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб.**

Учасниками проекту стали 639 осіб з числа внутрішньо переміщених та малозабезпечених громадян, з них: понад 400 – вже працевлаштовано, 23 – отримали фінансову допомогу з Державного бюджету України для організації власного бізнесу. **Це найкращий результат серед пілотних областей.**

В області, **майже єдиній в Україні**, застосовується механізм підтримки виробничих підприємств шляхом надання допомоги по частковому безробіттю. У 2017 році 3 підприємства отримали понад 2,8 млн. грн. для збереження своїх трудових колективів.

Майже 600 роботодавців, які створили нові робочі місця у 2017 році, отримали компенсацію єдиного соціального внеску і **це найкращий результат по Україні.**

З метою подальшої системної роботи та здійснення заходів щодо сприяння зайнятості населення та регулювання процесів на ринку праці області розпочато роботу щодо формування проекту Програми зайнятості населення Харківської області на період до 2020 року.

Соціальний захист населення

Соціальне обслуговування громадян здійснюється через розгалужену мережу соціальних закладів. Функціонують **42 територіальні центри**

соціального обслуговування (надання соціальних послуг), які забезпечують громадян соціальними послугами безпосередньо за місцем їх проживання, та **18 різноманітних типів інтернатних установ**, розрахованих на проживання 3,360 тис. людей похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів.

Інтернатні установи плідно співпрацюють з міжнародними організаціями з метою покращання рівня життя людей похилого віку, інвалідів, дітей-інвалідів, які перебувають на державному утриманні.

Завдяки фінансовій підтримці **Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) Оскільський психоневрологічний інтернат** отримав допомогу у вигляді меблів, медичного та реабілітаційного обладнання на загальну суму 1,1 млн.грн. Проведені ремонтні роботи приміщень житлового корпусу на загальну суму 8,4 млн. грн. Розпочато реконструкцію корпусу № 5 (485 кв.м.) під приміщення для трудотерапії та проведення фізкультурно-оздоровчих заходів. Сума проекту складає 9,8 млн.грн. (планується облаштувати майстерню, оздоровчо-тренажерний зал зі спеціальним обладнанням для тренувань людей з обмеженими можливостями, яке вже закуплено: шведські стінки, фітнес-інвентар, бігові доріжки, тренажери та інше).

В КУ Богодухівський дитячий будинок-інтернат відремонтовано із облаштуванням необхідним обладнанням приміщення кухні для проведення навчально-виховної роботи з вихованцями. Вартість проекту 300 тис.грн.

На території чотирьох інтернатних установ проведені ремонтні роботи із облаштуванням сенсорних кімнат для підопічних Богодухівського та Комарівського дитячих будинків-інтернатів, Вовчанського та Харківського геріатричних пансіонатів. Загальна вартість проекту складає 178,0 тис.грн.

В рамках проекту **«Зміцнення спроможності українських територіальних громад до прийняття внутрішньо переміщених осіб в Україні»**, для підопічних та вихованців шести інтернатних установ (Оскільський, Богодухівський дитячий, Хорошевський, Вовчанський та Харківський геріатричні пансіонати, Вовчанський спеціальний будинок-інтернат) надано гуманітарну допомогу вагою майже 20 тонн на загальну суму 7,2 млн.грн. (реабілітаційне та медичне обладнання, меблі, функціональні ліжка, інвалідні візки, вертикалізатори та роллатори для дітей).

У вересні 2016 року між КУ Богодухівським дитячим інтернатом та **Релігійною місією «КАРІТАС-СПЕС» Римо-Католицької церкви в Україні** було укладено договір щодо проведення робіт з ремонту приміщень інтернату вартістю 3,5 млн.грн. Виконано робіт на суму 1,2 млн.грн. (замінено дверні блоки, проведено ремонт внутрішніх житлових приміщень адміністративно-житлової будівлі, замінено віконні блоки у будівлі пральні).

За фінансової підтримки **Українського фонду соціальних інвестицій** у Вовчанському спеціальному будинку-інтернаті здійснюються ремонти житлових корпусів (вартість проекту 29,7 млн. грн., із них: будівельні роботи - 23,6 млн. грн.; устаткування та інші витрати - 6,1 млн. грн.).

В області забезпечено своєчасне призначення та виплата допомог сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, тимчасової допомоги дітям, грошової допомоги особам, які здійснюють догляд за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, надання житлової субсидії та щомісячної адресної допомоги

внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг.

Протягом 2017 року **державні соціальні допомоги** (малозабезпеченим сім'ям, сім'ям з дітьми, дітям інвалідам та інвалідам з дитинства, тимчасова допомога дітям, допомога по догляду за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу) профінансовано на суму 2,8 млрд.грн. Допомога на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошове забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам профінансовано на суму 60,5 млн.грн.

На кінець 2017 року житлову субсидію в області отримували 468,3 тис. сімей (по м. Харків – 192,8 тис. сімей, по області – 275,5 тис. сімей). Протягом 2017 року субсидії на житлово-комунальні послуги нараховані на суму 4479,9 млн. грн., на придбання твердого та рідкого пального побутового палива та скрапленого газу на суму 59,8 млн. грн.

Протягом 2017 року, в межах реалізації комплексної Програми соціального захисту населення Харківської області на 2016-2020 роки, з обласного бюджету використано 15,0 млн. грн. для придбання 1998 путівок до санаторних закладів для осіб з інвалідністю, ветеранів війни та осіб, на яких поширюється чинність Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань».

З метою надання додаткової соціальної гарантії особам, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, Харківською обласною радою затверджено **комплексну Програму соціальної підтримки учасників антитерористичної операції на 2017-2018 роки** із загальним фінансуванням 3075,0 тис. грн.

На обліку в органах соціального захисту населення області станом на 01.01.2018 перебуває 12704 особи, які мають право на пільги, з числа учасників антитерористичної операції, що отримали статус учасника бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни або учасника війни.

З метою визначення соціально-побутових потреб демобілізованих військовослужбовців, з числа учасників АТО, та членів сімей загиблих учасників АТО, місцевими органами соціального захисту населення проводиться обстеження матеріально-побутових умов їх проживання. За даними місцевих органів соціального захисту станом на 25.01.2018 обстежено та складено 7886 соціальних паспортів. За результатами обстежень місцевими органами виконавчої влади вживаються всі необхідні заходи по задоволенню виявлених потреб.

Протягом 2017 року, відповідно до комплексної Програми соціальної підтримки учасників антитерористичної операції на 2017 – 2018 роки, відпочинок у санаторно-курортних закладах Харківської області (терміном на 14 днів) пройшли 164 учасника АТО, з обласного бюджету використано 735,1 тис. грн.

За рахунок коштів державного бюджету путівками на санаторно-курортне лікування забезпечено 230 учасників антитерористичної операції.

У 2017 році за рахунок коштів обласного бюджету для дітей, батьки яких є учасниками антитерористичної операції, закуплено 3669 новорічних святкових кондитерських наборів (солодощів) на загальну суму 548,9 тис.грн.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 № 719 «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей», у 2017 році з державного бюджету області передбачені кошти у сумі 10,7 млн. грн., що дозволить придбати квартири 8 сім'ям загиблих військовослужбовців, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, та 3 інвалідам I-II групи з числа військовослужбовців, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції.

Вперше в Україні, рішенням сесії Харківської обласної ради від 08 грудня 2016 року №320-VII розпочато реалізацію «Обласної Програми надання підтримки учасникам антитерористичної операції для будівництва та придбання житла в Харківській області на 2016 – 2018 роки». Заходи з надання підтримки учасникам АТО на будівництво та придбання житла у 2017 році були профінансовані за рахунок обласного бюджету в сумі 13 млн грн. Укладено договорів на будівництво 61 квартири загальною площею 3334,85 кв.м.

Станом на 07.02.2018 до Головного управління Держгеокадастру у Харківській області, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування всього надійшло **10811 заяви від учасників АТО на оформлення земельних ділянок**. Надано 8184 дозволів на розробку документації із землеустрою на загальну площу 9676,0 га, що складає 75,7% від кількості поданих заяв, 1789 відмов. На розгляді знаходяться 838 заяв.

Прийнято 6517 наказів та рішень про затвердження документації із землеустрою та передачу у власність учасникам АТО 6524 земельних ділянок загальною площею 7809,2 га, що становить 79,7% від загальної кількості дозволів, у тому числі: 2446 земельних ділянок для ведення садівництва площею 286,6 га; 95 земельних ділянок - для будівництва та обслуговування жилого будинку господарських будівель та споруд (присадибна ділянка) площею 12,9 га; 1 земельна ділянка для індивідуального дачного будівництва площею 0,1 га; 3982 земельна ділянка для ведення особистого селянського господарства площею 7509,6 га.

Протягом 2017 року активізовано роботу з утвердження пріоритетності сімейних цінностей, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, попередження насильства в сім'ї та протидії торгівлі людьми.

7 липня 2017 року у м.Харків відбувся **Перший міжнародний гендерний форум «Global Gender Forum»**. Цей захід зібрав понад 500 учасників, серед яких - представники посольств США, Австралії та європейських країн в Україні, науковці, політики, бізнесмени та громадські діячі. Учасники обговорювали сучасні тенденції гендерної проблематики, в тому числі, в період збройних конфліктів.

Проведено низку заходів, зокрема: круглий стіл з питань підтримки сімей внутрішньо переміщених осіб і забезпечення прав та інтересів дітей, соціальна акція «Молодь Харківщини за гендерний паритет у суспільстві», семінар «Як не стати жертвою насилля в сім'ї: прийоми психологічної допомоги», семінар «Про організацію роботи місцевих органів соціального захисту населення з питань забезпечення гендерної рівності, попередження насильства в сім'ї та протидії

торгівлі людьми», круглий стіл «Спільними зусиллями проти торгівлі людьми», семінар-тренінг «Організація роботи щодо реалізації державної політики у сфері підтримки сім'ї», та круглий стіл "Подолоємо насильство разом".

23-24 жовтня 2017 року проведено дводенний семінар-тренінг для уповноважених осіб, відповідальних за процедуру встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми. Захід відбувся за технічної допомоги Харківської міської організації Міжнародної організації «Жіноча громада», яка є головним виконавчим партнером проекту «Поширення Національного механізму взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, в Україні».

24 листопада 2017 року у Харькові відбувся **флешмоб в рамках глобальної кампанії UNiTE «16 днів активізму проти гендерно зумовленого насильства в Україні», за участю голови ХОДА разом з представником Президента України у Верховній Раді, народним депутатом Іриною Луценко.**

Структурними підрозділами, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, системно проводяться інформаційно-просвітницькі заходи, які направлені на підвищення загального рівня обізнаності населення та формування безпечної моделі поведінки, за цей період проведено більше 800 заходів.

Для координації діяльності суб'єктів, щоквартально проводиться засідання обласної Координаційної ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, яка створена розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 16.08.2013 № 307.

Для надання комплексної допомоги та соціальних послуг особам, постраждалим від насильства, створені та функціонують два соціальні заклади: Центр допомоги жінкам, постраждалим від насильства (у м. Харькові), протягом 2017 року надано допомогу - 53 особам (50 жінки і 3 дитини), та Комунальна установа Харківської обласної ради «Кризовий соціальний центр для жінок», у 2017 році комплекс соціальних послуг отримали 18 осіб (10 жінок та 8 дітей), які постраждали від домашнього насильства, та 40 жінок, які звільнилися з місць позбавлення волі.

Вирішення проблемних питань громадян - переселенців з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО

У Харківській області організована і налагоджена робота з надання всебічної комплексної допомоги та вирішення проблемних питань громадян - переселенців з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

За даними Головного управління ДСНС у Харківській області, за станом на 01.01.2018 в Харківській області перебуває 121,5 тис. внутрішньо переміщених осіб (96,3 тис. сімей); розселено 40,4 тис. внутрішньо переміщених осіб. З них 437 внутрішньо переміщених осіб розселено на 6 об'єктах компактного проживання, наданих комунальними установами та органами виконавчої влади, з них 375 осіб – в м. Харькові, 62 – в районах області.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 «Про надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг», за нарахуванням щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-

комунальних послуг (з 01.10.2014 по 28.12.2017), звернулося 199,5 тис. сімей, допомога була призначена 163,0 тис. сім'ям.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 535 «Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції» (зі змінами) до Міністерства соціальної політики України направлено подання на виділення одноразової грошової допомоги 1296 внутрішньо переміщеним особам на загальну суму 1901,6 тис. грн., у тому числі з початку 2017 року – 117 особам на загальну суму 170,7 тис. грн.. Матеріальну допомогу виплачено 782 особам на суму 1164,0 тис.грн.

За даними Харківського обласного центру зайнятості, за період з 01.10.2014 по 28.12.2017, із загальної кількості облікованих осіб працездатного віку (46,1 тис.), отримували послуги центрів зайнятості 7405 осіб, що переміщується з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції. З них: статус безробітного мали 6124 особи, право на отримання допомоги по безробіттю мали 4379 осіб. Працевлаштовано за направленням служби зайнятості 3107 осіб; проходили профнавчання – 860 осіб; брали участь у громадських роботах 1327 осіб.

За станом на 01.01.2018 у шістнадцяти інтернатних установах системи соціального захисту населення області на повному державному утриманні продовжує проживати 173 особи із Луганської та Донецької областей.

Станом на 29.12.2017 забезпечено виплату пенсії у грудні 2017 року 48,09 тис. осіб, які тимчасово переїхали з Донецької та Луганської областей, і 81 особі, що переїхали з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Станом на 01.01.2018 влаштовано до загальноосвітніх навчальних закладів 4622 учня, до дошкільних навчальних закладів – 1571 дитину, до професійно-технічних навчальних закладів – 186 учнів, до вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації – 356 студентів; до вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації – 2594 студента, переміщені з території Донецької, Луганської областей. Учні, які прибули з Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, відсутні.

Закладами охорони здоров'я м. Харкова та Харківської області забезпечено здійснення прийому тимчасово переміщених осіб та сімей за місцем тимчасового розміщення, та їх взаємодію з відповідним органом за постійним місцем проживання таких громадян. За станом на 01.01.2018 за медичною допомогою звернулося 155395 осіб; стаціонарна допомога надана 43962 особам, у тому числі 28356 дорослим та 15606 дітям (з них 1597 новонароджених). Амбулаторну медичну допомогу отримали 111433 осіб, у тому числі 76748 дорослих та 34685 дітей. В закладах охорони здоров'я в жіночих консультаціях на обліку перебуває 2120 вагітних. За період з 2 травня 2014 року в області відбулося 1585 пологів та народилося 1597 немовлят. За окремими видами медична допомога надана 474 особам, хворим на цукровий діабет (з них 120 дітей); 565 хворим на туберкульоз (з них 165 дітей); 305 особам із ВІЛ-інфекцією/СНІДом (усім проведено необхідне обстеження та проводиться

спеціальне лікування); 5107 особам (7231 звернення), хворим на онкологічну патологію; 19 пацієнтам, хворим на хронічну хворобу нирок, надається високоспеціалізована медична допомога із застосуванням методів замісної ниркової терапії.

За даними служби у справах дітей обласної державної адміністрації, із центрів соціально-психологічної реабілітації дітей вибули 89 вихованців з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, які перебували протягом 2014-2016 років. За станом на 01.01.2018 74 дитини – сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, проживають у 60 сім'ях опікунів (піклувальників). У 4 прийомних сім'ях виховується 6 дітей - сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Охорона здоров'я

Питання реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я на регіональному рівні є одним із пріоритетних у діяльності місцевих органів влади.

Загальний обсяг фінансування галузі у 2017 році з бюджетів усіх рівнів у порівнянні з 2016 роком зріс на 42,4 % і становить майже 4,7 млрд.грн (загальний фонд), що відображає позитивну тенденцію збільшення фактичних витрат у розрахунку на одного жителя до 1750,0 грн, проти 1220,5 грн за попередній рік.

Здійснювались заходи щодо реформування первинного рівня надання медичної допомоги у відповідності до норм чинного законодавства.

Понад трьох років на контролі обласної державної адміністрації перебуває питання щодо організації медичного обслуговування внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО. За цей час за медичною допомогою до закладів охорони здоров'я регіону звернулося понад 150,0 тис. осіб з числа вимушених переселенців. Усього на організацію медичної допомоги зазначеним категоріям громадян з місцевих бюджетів профінансовано майже 200,0 млн. грн.

За ініціативи керівництва обласної державної адміністрації з державного бюджету Харківській області виділені додаткові кошти медичної субвенції в загальному обсязі майже 135 млн.грн, за рахунок яких в 2017 році заклади охорони здоров'я області були забезпечені видатками на оплату праці, на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу, а також на лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет.

За рахунок коштів місцевих бюджетів Харківської області у 2016 – 2017 роках для закладів охорони здоров'я комунальної форми власності було придбано 2 комп'ютерних томографа, 27 одиниць рентгенологічного обладнання, 40 одиниць лабораторного обладнання, 24 одиниці обладнання для операційних та палат інтенсивної терапії, 8 мамографів, більше 30 наркотно-дихальних апаратів та апаратів штучної вентиляції легень, обладнання для виходжування новонароджених, а також інше чисельне медичне устаткування на загальну суму більше 263,2 млн.грн.

Вперше за останні 10 років було суттєво удосконалено діагностичні можливості комунального закладу охорони здоров'я «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», із встановленням

високовартісного сучасного комп'ютерного томографу та відкриттям відповідного відділення за участю голови обласної державної адміністрації Ю.О. Світличної.

Показники Харківської області з реалізації програми «Доступні ліки» є найкращими серед регіонів. На ці цілі передбачено більше 48,8 млн.грн цільової субвенції, до реалізації програми залучено понад 400 аптечних закладів (30 % від усіх аптек регіону).

Вперше для пільгового безоплатного зубопротезування учасників АТО з обласного бюджету у 2016-2017 роках було виділено 2,2 млн.грн, відновлені заходи з безоплатного оперативного лікування катаракти, забезпечення інвалідів та учасників АТО слуховими апаратами.

З метою забезпечення за життєвими показами хворих необхідним лікуванням при вадах серця, за рахунок коштів обласного бюджету виділено 2,4 млн.грн на придбання стентів, кардіостимуляторів, клапанів.

Суттєва частка зазначених заходів увійшла до завдань комплексної обласної програми «Здоров'я Слобожанщини», із фінансуванням за рахунок обласного бюджету та цільових видатків державного бюджету в загальній сумі майже 459 млн.грн.

За сприяння обласної державної адміністрації, за рахунок коштів державного бюджету (у тому числі, минулих бюджетних років) до області надійшли лікарські засоби та вироби медичного призначення на загальну суму майже 145,0 млн.грн.

За звітний період, за рахунок коштів обласного бюджету проведено капітальні ремонти у закладах охорони здоров'я обласного підпорядкування на суму 11,8 млн.грн, зокрема: двох учбових корпусів КЗОЗ «Харківський обласний медичний коледж» із застосуванням енергозберігаючих технологій; покрівлі лікувального корпусу комунального некомерційного підприємства «Обласний центр онкології»; покрівлі лікувального корпусу КЗОЗ «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» та рентгенологічного кабінету; харчоблоку та переходу КЗОЗ «Обласний госпіталь ветеранів війни»; нежитлового приміщення під склад імунобіологічних препаратів для КЗОЗ «Обласна дитяча інфекційна клінічна лікарня»; приміщень КЗОЗ «Харківський обласний клінічний перинатальний центр»; фасаду поліклініки КЗОЗ «Обласна дитяча клінічна лікарня №1».

У 2017 році проведено капітальний ремонт Ізюмської центральної міської лікарні кошторисною вартістю 30,2 млн.грн.

За рахунок коштів державного, обласного бюджету та ПАТ «Укргазвидобування» проведено ремонтні роботи на 22 структурних об'єктах центральних районних, центральних міських та міських лікарень міст обласного значення, Центрів первинної медико-санітарної допомоги на загальну суму більше 40,0 млн.грн.

Наприкінці 2017 року з питання реалізації заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, була проведена на обласному рівні нарада за участю заступника Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Л.Р. Парцхаладзе, народного депутата України І.С. Луценко, спеціалістів Міністерства охорони

здоров'я України. На виконання зазначених заходів в 2017 році з державного бюджету виділено 159,5 млн.грн. За рахунок цих коштів вже у 2018 році передбачається побудувати та відновити 50 сільських амбулаторій із вбудованим житлом для лікаря.

Освіта

У 2017 році в області, за статистичними даними, функціонували **709 закладів дошкільної освіти** усіх типів і форм власності.

Показник охоплення дошкільною освітою дітей від 3 до 6 років закладами дошкільної освіти становить 94,9% (станом на 01.01.2016 – 94,7%, станом на 01.01.2015 – 93,4 %, станом на 01.01.2014 – 92,3%), у т.ч. у міській місцевості – 97,1%, у сільській – 83,5%. Показник охоплення дітей старшого дошкільного віку різними формами дошкільної освіти по області складає 100%.

Протягом 2017 року на виконання плану відкриття ДНЗ (НВК), додаткових груп у функціонуючих закладах **відкрито 18 закладів дошкільної освіти**, з них 15 комунальної форми власності, 3 - приватної. У діючих закладах дошкільної освіти **відкрито 53 додаткові вікові групи. Створено додатково 1891 місце.**

З 1 вересня **функціонує 771 заклад загальної середньої освіти** усіх типів і форм власності для 239,1 тис. учнів (у 2016/2017 навчальному році – 790 загальноосвітніх навчальних закладів, 233,8 тис. учнів).

У порівнянні з 2016 роком зменшилася на 4 заклади освіти кількість малочисельних шкіл і склала 176 (22,8 % від загальної кількості шкіл).

У 2017/2018 році **організоване інклюзивне навчання в 226 класах для 298 учнів у 142 школах та в 20 дошкільних навчальних закладах відкрито 24 інклюзивні групи для 43 дітей з особливими освітніми потребами.**

В області **створено 26 освітніх округів**, визначені опорні заклади та їх філії.

У 2017 році за підсумками IV етапу **Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів** Харківську область представляли 105 учнів закладів загальної середньої освіти. 88 учасників стали переможцями (84% від загальної кількості учасників), виборовши 22 дипломи I ступеня, 37 дипломів II ступеня, 29 дипломів III ступеня, що **стало кращими показниками за останні 10 років.**

На VI Європейській олімпіаді для дівчат (EGMO) харків'янки здобули 2 золоті медалі.

До складу команд України для участі у міжнародних олімпіадах ввійшли 10 учнів Харківської області, які здобули 8 перемог.

У заключному етапі конкурсу-захисту Малої академії наук України у березні-травні 2017 року в м. Києві 43 учні (71,7% від учасників по області) здобули перемогу і це **найкращий показник в Україні.**

За високу результативність **48 учням і студентам Харківської області з числа переможців призначено стипендії Президента України.**

В області **функціонує 105 закладів позашкільної освіти** комунальної та державної форм власності, де у 7185 гуртках/секціях навчаються понад 146 тис. вихованців. У цілому, різними формами позашкільної освіти охоплено 98,1%

дітей регіону. До занять у закладах позашкільної освіти залучено 343 дитини девіантної поведінки, 3196 дітей пільгового контингенту, з них 846 дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування, 472 дитини з інвалідністю, 22 дітей, батьки яких загинули під час виконання службових обов'язків.

У 2017 році 1 дитячому творчому колективу закладів освіти підтверджено почесне звання «Народний художній колектив», 5 – присвоєно почесне звання «Народний художній колектив», 3 – підтверджено почесне звання «Зразковий художній колектив», 4 – присвоєно почесне звання «Зразковий художній колектив».

У рамках заходів Регіональної програми військово-патріотичного виховання молоді та участі населення у заходах оборонної роботи на 2015-2017 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 15.01.2015 № 1144-VI, протягом березня-травня, жовтня-грудня 2017 року на базі Харківського національного університету Повітряних Сил імені І.М. Кожедуба, Національної академії Національної гвардії України та Військового інституту танкових військ Національного технічного університету «ХПІ» організовано проведення для учнів 10-11-х класів закладів загальної середньої освіти виїзних заходів у формі практичних занять за програмою навчального предмета «Захист Вітчизни» (близько 2000 учнів).

У закладах освіти області проведено заходи щодо вшанування пам'яті 111 воїнів-земляків, які загинули в ході проведення антитерористичної операції на сході України, а саме: на фасадах 31 закладу загальної середньої освіти, де навчалися воїни, які загинули у зоні АТО, встановлено 32 меморіальні дошки. У приміщеннях 47 закладів освіти встановлені пам'ятні знаки щодо вшанування пам'яті 53 воїнів-земляків; Лукашівській загальноосвітній школі I-III ступенів Близнюківської районної ради присвоєно ім'я вчителя Олега Чепеленка.

Мережа **професійно-технічних навчальних закладів** складає 39 професійно-технічних навчальних закладів для 18 галузей економіки регіону за 121 професією.

На підставі наказів Міністерства освіти і науки України триває робота щодо модернізації мережі закладів професійної освіти області на 2016-2018 роки. **Створено 7 регіональних центрів професійної освіти** на базі 17 закладів професійної освіти. Продовжується робота зі створення ще 5 регіональних центрів замість 10 закладів професійної освіти.

У Державному навчальному закладі «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області» відкрито Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій та дизайну, де встановлене новітнє швейне обладнання на суму 330 тис. грн.

У Богодухівському професійному аграрному ліцеї створений сучасний Навчально-практичний центр з професії «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва». Для оснащення закладу придбано обладнання на суму 19,9 млн. грн.

Свідоцтво про право власності на нерухоме майно мають 37 закладів професійної освіти області (80,4%), акт на постійне користування земельними ділянками – 26 (56,5 %).

Відкрито два автомобільні тренажерні комплекси для підготовки кваліфікованих робітників з професії «Водій автотранспортних засобів (категорії В, С)» у Краснокутському професійному аграрному ліцеї та Професійно-технічному училищі № 60 смт. Кегичівка.

В області **функціонують 75 закладів вищої освіти** державної та комунальної форм власності, 5 – приватної форми власності; з них 19 мають статус національного. Загальний контингент студентів складає 176,2 тис. осіб.

Біля 1000 студентів Харківських вишів є стипендіатами різних рівнів; 39 кращих студентів та 40 науковців отримують обласні стипендії.

15 харківських вишів увійшли до ста вищих начальних закладів щорічного університетського рейтингу «Топ 200 - Україна». Високі третє та четверте місця у рейтингу посіли Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна та Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут».

За кількістю іноземних студентів, які навчаються в регіонах України, Харківська область є лідером (понад 20 тис.).

Найбільш помітними подіями у 2017 році стали:

- започаткування обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець Харківщини» (розпорядження голови обласної державної адміністрації від 15.05.2017 № 202);

- створення Ради молодих вчених при Харківській обласній державній адміністрації (розпорядження голови Харківської обласної державної адміністрації від 07.04.2017 № 152);

- створення Військового інституту танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2017 року № 549);

- заходи до Дня науки: урочисті збори наукової громадськості з нагоди професійного свята науковців, XI Регіональний конкурс студентських наукових робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук, вручення науковцям дипломів обласних стипендіатів у галузі науки у 2017 році, конкурс «Science slame», Міждисциплінарний науковий квест «Пошуки скарбів науки».

Студенти та викладачі харківських вишів протягом року взяли участь у розробці та реалізації таких освітніх проектів: проект «Школа лідерства голови Харківської обласної державної адміністрації»; Соціальний проект «Школа Волонтера» програми «Підтримка територіальних громад України у зв'язку зі збільшенням кількості внутрішньо переміщених осіб»; Проект Kharkiv IT Unicorns; студентський проект «Studlife»: «Європейському місту – європейську освіту!» та інші.

Для підготовки навчальних закладів області до нового 2017/2018 навчального року та опалювального сезону, для **проведення ремонтних робіт з бюджетів усіх рівнів виділено кошти в сумі 285,7 млн. грн.**, проведено реконструкції та капітально відремонтовано 211 закладів освіти області.

У 2017 році на **зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти області з бюджетів усіх рівнів виділено 70,0 млн. грн.** На виділені кошти:

- проведено оснащення пралень, харчоблоків, облаштовано ігрові майданчики у 20-ти закладах дошкільної освіти;
- придбано 13 шкільних автобусів;
- придбано 175 сучасних навчальних комплексів для предметних кабінетів закладів загальної середньої освіти;
- придбано 465 мультимедійних проекторів, 260 інтерактивних дошок та 1708 персональних комп'ютерів та інше обладнання.

Побудовано школу в с.Писарівка Золочівського району.

У 2017/2018 навчальному році безкоштовним підвозом до місць навчання та у зворотному напрямку забезпечено 14743 учні та 2034 педагогічні працівники. У перевезенні задіяні 342 одиниці автотранспорту, з них 4 – орендовані, 2 – здійснюють підвезення на умовах спонсорської допомоги.

Упродовж року в області збудовано 5 блочно-модульних котелень: 2 газові та 3 твердопаливні; переведено з газового на тверде опалення 5 закладів освіти; здійснено повне утеплення фасаду будівель у 17 закладах освіти, а часткове – в 26; встановлено 9782 сучасні теплозберігаючі вікна у 279 закладах освіти; відремонтовано системи опалення – у 141 (з них у 21 – капітально) тощо.

У 2017 році в 25 районах, 6 містах обласного підпорядкування та місті Харкові у рамках обласного конкурсу міні-проектів розвитку територіальних громад «Разом у майбутнє» втілено 160 міні-проектів у 160 закладах освіти, з яких 109 - направлено на заощадження енергоресурсів, 51 - на виконання інших видів робіт.

За підтримки німецької федеральної компанії GIZ підвищена енергоефективність будівель (утеплення фасаду та цоколю, заміна вікон й дверей, капітальний ремонт покрівель, систем опалення) в 8 закладах освіти.

При партнерстві Фонду «Північна ініціатива гуманітарної підтримки та енергоефективності (Україна)» відповідно до грантової програми НЕФКО проведено роботи з термомодернізації (утеплення фасадів, улаштування сучасної системи вентиляції, встановлення модульних індивідуальних теплових пунктів) на 2-х об'єктах міста Чугуєва.

Спільна робота Борівської районної державної адміністрації з Німецьким товариством міжнародного співробітництва в Україні (GIZ), а також за підтримки Проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Благодійного фонду «Карітас Україна» дозволило в опорній школі Борівського району встановити пандус та облаштувати санвузол для дітей з особливими потребами, замінити радіатори опалення та провести ремонт у спортивній залі та інші ремонтні роботи. Також отримано допомогу у забезпеченні школи комп'ютерною і мультимедійною технікою та новими меблями для кабінету фізики.

Захист дітей

В області забезпечені умови для соціально-правового захисту кожної дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування. Для цього існує розгалужена система державних закладів, які задовольняють потреби дітей як за віком, так і за станом здоров'я. Попри це, перевага в області при влаштуванні

дітей після отримання правового статусу дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, віддається сімейним формам виховання – передачі дитини на усиновлення, під опіку (піклування), до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей. Такий підхід дозволив практично вирішити питання щодо припинення існування на території області закладів інтернатного типу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Все більша увага приділяється роботі з сім'ями, що перебувають у складних життєвих обставинах, і які залишаються постійним джерелом і витокom соціального сирітства. Завдяки комплексному підходу у питаннях соціально-правового захисту дітей, підтримці сімей з дітьми кількість дітей, що залишилися без батьківського піклування, в області поступово зменшується.

На даний час із 4315 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку місцевих органів влади, 4152 дитини або 96,2% виховуються у сімейних формах виховання. З даного питання в області спостерігається постійна позитивна динаміка.

Протягом 2017 року до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей влаштовано 155 дітей. До закладів інтернатного типу протягом року не було влаштовано жодної дитини. Зокрема, на території області утворено і працює 92 дитячих будинків сімейного типу та 303 прийомні сім'ї, в яких разом виховується 1188 осіб (з урахуванням осіб віком від 18 до 23 років) з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

У 2017 році до сімейних форм виховання влаштовано 613 дітей, з них 96 дітей усиновлено громадянами України та іноземними громадянами, 155 дітей влаштовано до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, 362 дітей влаштовано під опіку, піклування фізичних осіб.

Одним із головних напрямів соціально-правового захисту дітей є збереження для них сімейного оточення: протягом 2017 року правовий статус дитини, що залишилася без батьківського піклування, отримали на території області 624 особи.

За рахунок субвенції з Державного бюджету України в обсязі 9,3 млн.грн. придбано соціальне житло для 20 дітей-сиріт та організовано функціонування 2-х нових дитячих будинків сімейного типу.

В області практично вирішена проблема дитячої бездоглядності та безпритульності: кількість дітей, які потрапляють до закладів соціального захисту із несприятливих умов вулиці, зменшилася протягом останніх років на 90%. За рішеннями сесії Харківської обласної ради обласні притулки для дітей перепрофільовані у центри соціально-психологічної реабілітації дітей з метою надання допомоги дітям, які виховуються в сім'ях, що перебувають у складних життєвих обставинах. На даний час на території області працює 8 таких закладів, розрахованих на щоденне утримання 215 дітей, основним завданням яких залишається надання комплексної соціально-психологічної допомоги дітям та сім'ям, в яких вони виховуються, з метою збереження для кожної дитини сімейного оточення. У закладах протягом 2017 року отримали усі види допомоги 566 дітей.

Молодіжна політика

Відповідно до соціальної Програми розвитку фізичної культури і спорту, молодіжних ініціатив та формування здорового способу життя у Харківській області на 2014 – 2018 роки, на фінансування заходів галузі «молодіжна політика» у 2017 році виділено 1 млн. 248 тис. грн. з обласного бюджету.

Загалом, заходами з реалізації молодіжної політики охоплено понад 690 тис. молодих осіб, що майже на 30% більше ніж за аналогічний період 2016 року.

На виконання Стратегії розвитку національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки проведено роботу з представниками громадських організацій з метою проведення у 2017 році на території Харківської області всеукраїнських заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання молоді. За результатами відкритого обговорення з громадськістю Міністерством у справах молоді та спорту України підтримано три проекти громадських організацій, яким буде надано фінансову підтримку для проведення в області всеукраїнських заходів з реалізації державної молодіжної політики та національно-патріотичного виховання молоді, а саме: «Школа підготовки тренерів-вихователів з організації національно-патріотичних та військово-спортивних ігор для молоді» (головний партнер - ГО «Адаптаційний центр»); Всеукраїнський семінар-тренінг, спрямований на збільшення чисельності молоді, що готова до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України «Захист патріотів України. Харків» (головний партнер - ГО «Спілка Української Молоді в Україні»); Всеукраїнська акція, спрямована на залучення національно-патріотичної активної молоді до діяльності в органах державної влади та місцевого самоврядування, «Покрова Героїв» (головний партнер – Міністерство молоді та спорту України).

Загалом у 2017 році на території Харківщини проведено 5 Всеукраїнських заходів (у 2016 році - 3), а саме: Всеукраїнський семінар-тренінг, спрямований на збільшення чисельності молоді, що готова до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України «Захист патріотів України. Харків» (травень); Всеукраїнський фестиваль, спрямований на популяризацію та утвердження здорового і безпечного способу життя серед молоді, «Здоровим бути модно!» (червень); «Школа підготовки тренерів-вихователів з організації національно-патріотичних та військово-спортивних ігор для молоді» (серпень); Всеукраїнська акція, спрямована на залучення національно-патріотичної активної молоді до діяльності в органах державної влади та місцевого самоврядування, «Покрова Героїв» (жовтень); Всеукраїнський форум, спрямований на забезпечення інтелектуального розвитку молоді (листопад).

Створено Координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при Харківській обласній державній адміністрації, діяльність якої об'єднує інститути громадянського суспільства, органів державної та виконавчої влади з метою координації спільних дій у сфері національно-патріотичного виховання та утвердження і популяризації в суспільстві українських національних цінностей.

У 2017 році Координаційною радою з питань національно-патріотичного виховання при Харківській обласній державній адміністрації розглянуті питання національно-патріотичного виховання в освітній, медичній, фізично-спортивній, культурній, інших сферах. Вивчені питання з підготовки висококваліфікованих патріотів в Національному університеті внутрішніх справ, підтримано ініціативу волонтерського руху на Харківщині і проведено Акцію «Оберіг для захисника України», втілено програму жіночої самооборони «Міцна жінка – вільна нація», започатковано проект «Мовний клуб».

Наразі триває робота по створенню Програми з національно-патріотичного виховання в Харківській області.

Проводиться робота щодо розширення мережі центрів молоді, створення молодіжних просторів.

Фізична культура і спорт

Для підготовки спортивного резерву в області станом на 01.01.2018 функціонують:

- 76 дитячо-юнацьких спортивних шкіл;
- 3 навчальні заклади спортивного профілю;
- 2 школи вищої спортивної майстерності;
- Центр олімпійської підготовки зимових видів спорту;
- Комунальна установа «Харківський регіональний центр з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» Харківської обласної ради.

За останній квартал 2017 року **відкриті дитячо-юнацькі спортивні школи у Роганській та Мереф'янській об'єднаних територіальних громадах.**

У спортивних школах всіма видами спорту займається 43881 особа (19% від загальної кількості дітей у Харківській області), з них 35124 осіб – олімпійськими видами спорту, 8469 осіб – неолімпійськими видами спорту, 288 осіб - видами спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату, вадами зору, слуху, розумового і фізичного розвитку.

За рівнем спортивної підготовленості у спортивних школах тренуються 25 майстрів спорту України міжнародного класу, 232 майстри спорту України, біля однієї тисячі кандидатів у майстри спорту України.

У складі національних збірних команд України різних вікових груп - 299 вихованців спортивних шкіл Харківщини.

Навчально-тренувальний процес у спортивних школах забезпечують 1572 тренери-викладачі, з них 930 штатних.

Підготовка провідних спортсменів області відбувається на 6 спортивних базах олімпійської і паралімпійської підготовки, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2006 року № 30. Усі бази утримуються у належному стані, працюють відповідно до календарного плану міжнародних та Всеукраїнських змагань, здійснюють навчально-тренувальний процес з підготовки спортсменів на належному рівні.

Для проведення учбово-тренувальної роботи тренери використовують як власні, так і орендовані споруди. Підготовка спортсменів, що входили до складу

національних збірних команд України, проводиться на базах олімпійської підготовки «Динамо», плавальному басейні «Акварена», спортивному комплексі ХТЗ, «Локомотив», школі вищої спортивної майстерності та інших. Сучасна спортивна база у ДЮСШ «Восток», ДЮСШ №7, 9, СДЮСШОР Харківської міської ради, СДЮСШОР водних видів Яни Клочкової, ДЮСШ «Юність» м. Лозова, ДЮСШ «Металург» м. Куп'янську та інші.

З метою якісного функціонування ДЮСШ, підготовки спортивного резерву області, забезпечення збереження учнівського контингенту та тренерських кадрів, станом на 20 грудня 2017 року з обласного бюджету дитячо-юнацьким спортивним школам фізкультурно-спортивних товариств було **виділено 22 млн. 294 тис.грн.**

Загалом, для створення сприятливих умов для занять фізичною культурою і спортом у Харківській області функціонують 6708 спортивних споруд. З метою зміцнення спортивної інфраструктури **протягом 2016 – 2017 років було завершено будівництво фізкультурно-оздоровчих комплексів у м. Вовчанськ та м. Первомайський.** У 2017 році розпочато будівництво фізкультурно-оздоровчих комплексів у селищі Пісочин Харківського району, м. Красноград та м. Золочів.

Окрім того, у 2017 році виділені кошти в обсязі 10,4 млн.грн на будівництво 28 спортивних майданчиків із тренажерним обладнанням, гімнастичним обладнанням та майданчиків із синтетичним покриттям у Балаклійському, Барвінківському, Дергачівському, Зміївському, Золочівському, Ізюмському, Коломацькому, Красноградському, Краснокутському, Первомайському районах.

В 2017 році отримано 7,5 млн грн. з державного бюджету на умовах співфінансування для будівництва у поточному році 10 футбольних полів в населених пунктах області.

Ведеться, вперше за 20 років, капітальний ремонт КЗ «КДЮСШ «ХТЗ» (покрівлі, фасаду, внутрішніх приміщень, системи опалення та водопостачання будівель), на який **виділено майже 14,5 млн.грн.** Також із державного, обласного та районного бюджетів було виділено кошти на реконструкцію стадіону «Авангард» у м. Зміїв.

У 2017 році понад **24,6 млн.грн.** було виділено на проведення обласних змагань, навчально-тренувальних зборів, відряджень збірних команд області на всеукраїнські змагання з олімпійських видів спорту відповідно до Календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів Харківської області на 2017 рік. Протягом 2017 року за рахунок обласного бюджету на території Харківської області **проведено 2100 обласних змагань, навчально-тренувальних зборів, відряджень збірних команд області на всеукраїнські змагання.**

Водночас, протягом 2017 року в області **відбулися значні міжнародні спортивні події.** Так, завдяки підписаному Меморандуму між ХОДА та ФФУ у Харкові відбувся фінал Кубка України з футболу, відбіркова гра до чемпіонату світу з футболу між збірними командами України та Туреччини, товариські ігри з футзалу між збірними командами України та Італії.

Окрім того, у Харкові пройшли Кубок світу зі спортивних танців серед професіоналів, Кубок федерацій з тенісу, чемпіонат Європи з боксу серед чоловіків, етап Кубку світу з бадмінтону, футбол та гандбол європейського рівня (Шахтар (Донецьк) та «Мотор» (Запоріжжя) грають свої домашні матчі у Харкові).

Проводилась активна підготовка до XXIII зимових Олімпійських ігор.

Згідно з наказом Мінмолодьспорту від 21.09.2017 № 3966 до складу національної збірної України ввійшли 9 спортсменів для участі у XII зимових Паралімпійських іграх 2018 року у м. Пхьончхан (Південна Корея).

Загалом, станом на 01 січня 2018 року спортсмени Харківської області на чемпіонатах, кубках світу та Європи, міжнародних змаганнях вибороли 425 медалей різного гатунку, а саме: 160 – з олімпійських видів спорту, 183 – з неолімпійських видів спорту, 82 – з видів спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату, вадами зору, слуху та розумового і фізичного розвитку.

З метою відзначення спортсменів області, досягнення яких сприяють утвердженню авторитету регіону на міжнародній арені, підвищенню їх соціального захисту, заохоченню до успішних виступів на Всеукраїнських та міжнародних змаганнях спортсменам області – чемпіонам та призерам зимових і літніх Олімпійських ігор, Паралімпійських ігор, Дефлімпійських ігор, чемпіонатів світу та Європи, Європейських ігор, Всесвітніх Універсіад, Всесвітніх шахових олімпіад та їх тренерам виплачуються винагороди за кошти обласного бюджету.

Також, з метою підтримки і стимулювання розвитку спорту вищих досягнень у Харківській області, морального і матеріального заохочення спортсменів для досягнення вищих результатів за кошти обласного бюджету 100 перспективним спортсменам області виплачуються стипендії в розмірі мінімального прожиткового мінімуму.

Всього на виплату грошових винагород та стипендій **виплачено понад 4,2 млн.грн грошових винагород.**

З метою поліпшення житлово-побутових умов, за кошти місцевого бюджету у 2017 році було надано квартиру бронзовій призерці XV літніх Паралімпійських ігор (м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія) з фехтування на візках Бреус Євгенії.

Протягом 2017 року спортсменам області присвоєно 648 спортивних розрядів «Кандидат у майстри спорту України» та 438 – I спортивних розрядів.

Протягом 2017 року спортсменам та тренерам Харківської області присвоєно почесні спортивні звання «Майстер спорту України» – 197, «Майстер спорту України міжнародного класу» – 41, «Заслужений майстер спорту України» – 19, «Заслужений тренер України» – 9.

Оздоровлення та відпочинок дітей

Дитяча оздоровча кампанія завершена традиційно з високими показниками і це дозволило у 2017 році Харківській області зайняти **1 місце серед регіонів України за показником загального охоплення дітей оздоровленням та відпочинком**. Міністерством соціальної політики України Харківська область визначена в числі лідерів по Україні у 2017 році, а робота області в галузі оздоровлення та відпочинку дітей оцінена проведеною на високому рівні.

Харківська область фактично забезпечила роботу 746 закладів, роботою яких охоплено 95487 дітей. Всього послугами з оздоровлення та відпочинку забезпечено 232 тисячі 997 дітей, що склало 95,1 % від загальної чисельності дітей 7-17 років (245124 дитини). На фінансування оздоровчої кампанії витрачено 330,7 млн. грн., в тому числі з **обласного бюджету виділено 52,6 млн. грн. (що на 29% більше за суму 2016 року)**.

Особлива увага приділялась оздоровленню та відпочинку дітей пільгових категорій. Із загальної кількості оздоровленням та відпочинком за соціально-незахищеними категоріями охоплено 145,5 тисяч дітей, що склало 94% від їх загальної кількості.

Охоплено 100 відсотків дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, батьки яких загинули при виконанні службових обов'язків або від нещасного випадку на виробництві, дітей загиблих учасників масових акцій громадянського протесту;

- понад 90% дітей, батьки яких загинули у районі проведення АТО, дітей учасників АТО, дітей внутрішньо переміщених осіб, дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей, дітей, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, дітей, які перебувають на диспансерному обліку, дітей працівників АПК та соціальної сфери села, талановитих та творчо обдарованих дітей;

- майже 90% дітей-інвалідів, безпритульних та бездоглядних дітей.

Культура і туризм

З метою подальшої підтримки та розвитку жанрів народної творчості області, професійного мистецтва проведено наступні заходи: Міжнародний конкурс юних піаністів В. Крайнева; перший Міжнародний музичний фестиваль «Mirror Steam»; Міжнародний музичний фестиваль «Харківські асамблеї»; Всеукраїнський фестиваль - конкурс хореографічного мистецтва «ТОЛОКА»; Міжнародний арфовий фестиваль «Арфові барви»; відкритий фестиваль традиційної народної культури «Крокове коло»; Всеукраїнський благодійний конкурс – фестиваль дитячого та юнацького виконавського мистецтва «Музична майстерня»; Всеукраїнський різдвяний фестиваль дитячої творчості «Зимовий сонцеворот»; фольклорний фестиваль зимового календаря «Святовид»; фестиваль сценічних форм аматорів народного мистецтва Харківської області «З Новим Роком навколо світу» для дітей та молоді; обласний фестиваль малих сценічних форм «Колібрі»; конкурс дитячого читання «Книгоманія»; історико-культурний проект «Родовід»; культурно-мистецький захід «Парад вишиванок»; відкритий конкурс «Сольфеджіана»; фестиваль – конкурс театрального мистецтва «На крилах Мельпомени»; урочисте вручення щорічних стипендій

учням шкіл естетичного виховання «Надія Слобожанщини»; Міжнародний фестиваль сучасної музики «Kharkiv contemporary» тощо.

Для дітей та підлітків Харківської області проведено 10 Новорічних та Різдвяних вистави, які відвідало 5740 дітей.

У 2017 році в Харківській області за підтримки облдержадміністрації започатковано фестивалі «Пархомівка – світові шедеври» в Краснокутському районі, «Шарівський дивокрай» в Богодухівському районі, «Містерії Купала» в Золочівському районі, «Гетьманська слава» в селищі Коломак, «Дорога на Схід» в м. Ізюмі, «Перлини Слобожанщини: Saltifest», який об'єднав два фестивалі - «Вітрила Харківщини» та «Аланські витоки».

З метою відзначення державних свят, ювілейних дат видатних митців і пам'ятних подій проведено різноманітні тематичні заходи.

Обласними театрами було репрезентовано 9 прем'єрних вистав.

Театрально-концертні заклади Харківщини виїжджали із гастрольними виступами та показом вистав у Республіку Польща, Китайську Народну Республіку, Республіку Болгарія, Федеративну Республіку Німеччина.

Постійно ведеться робота щодо міжнародного культурного співробітництва, а саме: у приміщенні Харківського академічного театру музичної комедії відбулися гастролі Тбіліського театру ім. О. Грибоедова (Грузія); у рамках спільного українсько-польського проекту «Східне партнерство» Харківський академічний український драматичний театр імені Т.Г. Шевченка репрезентував прем'єру вистави «Картотека»; в м. Хмельницькому у рамках VII Всеукраїнського огляду-конкурсу театрів ляльок «Прем'єри сезону» вистава «Вишневий сад» Харківського державного академічного театру ляльок ім. В.А. Афанасьєва стала кращою у номінації для молоді та дорослих глядачів. Відбувся концерт класичної музики Молодіжного академічного симфонічного оркестру «Слобожанський» за участі музикантів Симфонічного оркестру м. Норчепинг (Швеція), на Всеукраїнському щорічному фестивалі - конкурсі «ART-UKRAINE» Харківську область успішно представив Харківський державний академічний драматичний театр ім. Т.Г. Шевченка.

З метою обміну міжнародним досвідом, підвищення професійного рівня та виконавської майстерності оркестрантів для участі у концертах Молодіжного академічного симфонічного оркестру «Слобожанський» залучалися відомі диригенти та солісти з України, Німеччини, США, Польщі, Норвегії.

Обласними установами культури було виконано 1099 концертних програм.

Колективами обласних закладів культури були показані вистави для тимчасово переміщених осіб з Донецької та Луганської областей, організовані концертні виступи для поранених воїнів у обласному госпіталі ветеранів війни, безкоштовні відвідування театрів військовослужбовцями, бійцями, які знаходяться на ротачії, переселенцями з антитерористичної зони, демобілізованими військовослужбовцями та їх сім'ями. Театрами Харківської області було реалізовано право на безкоштовне відвідування заходів (репертуарні вистави та концерти) представників громадських організацій воїнів АТО, членів сімей загиблих учасників АТО, внутрішньо переміщених осіб та інших представників пільгового контингенту у кількості 3852 особи.

У ОКЗ «Харківський художній музей», який представляє одне із найстаріших й найцінніших мистецьких зібрань України, завершено первинну обробку колекції І.Я. Лучковського (понад 2000 експонатів), розпочато підготовку документації до передачі колекції до Державного музейного фонду України.

30 вересня 2017 року відбулась урочиста церемонія передачі Першим українським міжнародним банком будівлі Пархомівського художнього музею ім.П.Ф. Луньова ОКЗ «Харківський художній музей».

На сьогодні відпрацьовується питання щодо створення у м. Харків музею приватних колекцій.

На початку лютого 2017 року КЗ «Харківський історичний музей імені М.Ф. Сумцова» проведено повну реекспозицію із суттєвими доповненнями виставки «АТО і Харківщина».

22 червня 2017 року відбулась урочиста церемонія відкриття меморіального дому-музею І.Ю.Рєпіна КЗ «Художньо-меморіальний музей І.Ю.Рєпіна» після реставрації. Завдяки ремонтно-реставраційним роботам, проведеним у 2014 – 2016 роках, було відтворено історичний вигляд меморіального дому-музею у період життя художника.

В квітні 2017 року найвизначніший об'єкт Харківщини - пам'ятку архітектури Будинок держпромисловості («ДЕРЖПРОМ») занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Водночас, вказаний об'єкт внесений до Попереднього переліку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

На території м. Харків та Харківської області розташовано 9384 пам'ятки культурної спадщини, з них: історії – 2480, археології – 6826, монументального мистецтва -78. В області продовжувалась робота щодо охорони культурної спадщини:

- статус щойно виявлених об'єктів культурної спадщини отримали 22 об'єкти, з них 12 – археології, 8 - історії, 1 - історії та монументального мистецтва, 1 – монументального мистецтва;
- проведено інвентаризацію 297 пам'яток культурної спадщини;
- складено 525 комплектів облікової документації на об'єкти культурної спадщини.

Встановлено 29 охоронних дощок на пам'ятках історії, монументального мистецтва та археології (з обласного бюджету виділено 34,5 тис. грн.).

На сьогоднішній день Харківська область - одна із лідерів у формуванні Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Протягом 2017 року до Міністерства культури України подано 301 пакет документації до зазначеного реєстру. Протягом 2017 року до Державного реєстру нерухомих пам'яток України занесено 335 пам'яток; укладено 163 охоронні договори на пам'ятки.

У 2017 році відновлено роботу Обласної редакційної колегії з написання Харківського тому багатотомного енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України».

Згідно із запланованими заходами з підготовки закладів культури до роботи в осінньо-зимовий період на 2017/2018 рр., за рахунок різних джерел фінансування, не заборонених законодавством, **проведено капітальних та поточних ремонтів на суму 50,6 млн грн.** Відремонтовано та відновлено

опалювальних систем на суму 5,7 млн грн.. У закладах культури проводяться комплексні енергозберігаючі заходи. Проведено капітальний ремонт приміщень Харківського державного академічного українського драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка та Харківського академічного російського драматичного театру ім. О.С. Пушкіна; проводяться роботи з реконструкції будівлі Харківського історичного музею.

На виконання Програми розвитку культури і туризму Харківської області на 2014-2018 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 29 серпня 2013 року № 789-VI (зі змінами) за рахунок коштів обласного бюджету було придбано для поповнення бібліотечного фонду харківських бібліотек 5780 примірників на суму 420 тис.грн для ОКЗ «Харківська обласна універсальна наукова бібліотека», ОКЗ «Харківська обласна бібліотека для юнацтва», ОКЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей», публічних бібліотек 27 районів, 6 міст обласного підпорядкування та 4 об'єднаних територіальних громад.

Придбано музичні інструменти суму 289,389 тис. грн. для КЗ «Харківський вищий коледж мистецтв», Харківське музичне училище ім. Б.М.Лятошинського, ОКЗ «Лозівське училище культури і мистецтв».

У сфері туризму проведено промо-виїзди для представників туристичного бізнесу до районів Харківської області з метою вивчення історії малих міст і сіл, пам'яток культури, архітектури та природи, а також включення маловідомих туристичних об'єктів до нових екскурсій і маршрутів. За результатами проведеної роботи надруковано видання «Туристичні маршрути Харківщини» та сформовано каталог потенційно цікавих туристичних маршрутів Харківщиною.

Також у 2017 році видано путівник під назвою «Харківщина: туристичні відкриття» та буклет «Туристичні події Харківщини».

Інформацію про туристичний та курортно-рекреаційний потенціал Харківщини було поширено на всеукраїнських туристичних заходах та виставках у містах Київ, Запоріжжя, Полтава, Львів, Одеса, Луцьк та Івано-Франківськ.

До активних подорожей Харківщиною залучались соціально незахищені громадяни, воїни АТО, тимчасово переміщені особи.

З метою сприяння розвитку сільських територій, підвищення якості комплексного обслуговування туристів надано сертифікати та знаки «Українська гостинна садиба» власникам садиб сільського зеленого туризму Харківської області, які пройшли добровільну категоризацію у рамках програми «Українська гостинна садиба».

Проведено презентаційний захід «Харківщина туристична», відбулась туристична виставка «Харківщина: туристичні відкриття».

У туристичній виставці взяли участь 13 сільських зелених садиб, 12 музейних закладів, 9 вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку спеціалістів для туристичної та готельно-ресторанної сфери, 20 майстрів народної творчості, 39 підприємств сфери туризму, курортів та активного відпочинку з м. Харків та Харківської області, а також представники 13 регіонів та міст України. Виставку відвідало близько 4000 осіб.

Забезпечення законності, прав, свобод та інтересів громадян

Керівництвом обласної державної адміністрації постійно вживаються заходи щодо сприяння територіальним правоохоронним органам в ефективному виконанні завдань з охорони публічної безпеки і порядку в області, протидії терористичній діяльності тощо.

Обласною державною адміністрацією належним чином забезпечено координацію заходів щодо виконання в регіоні загальнодержавних та регіональних програм у правоохоронній сфері.

Зокрема, з метою забезпечення захисту людини і громадянина, суспільства і держави від тероризму, зосередження основних зусиль на протидії терористичній діяльності, мінімізації її наслідків 23 лютого 2017 року рішенням ІХ сесії VII скликання Харківської обласної ради було затверджено регіональну **Програму протидії терористичній діяльності на території Харківської області на 2017 рік** (далі – регіональна Програма).

Мета регіональної Програми – забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері боротьби з тероризмом шляхом розроблення та здійснення комплексу заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов, що можуть призвести до проявів тероризму, захист людини і громадянина, суспільства і держави від тероризму, зосередження основних зусиль на протидії терористичній діяльності, мінімізації її наслідків.

Регіональна програма реалізувалась Управлінням Служби безпеки України в Харківській області та іншими суб'єктами боротьби з тероризмом у межах своїх повноважень за підтримки місцевих органів виконавчої влади, місцевих органів самоврядування, підприємств, установ та організацій, де існує небезпека вчинення злочинних діянь, які здійснюються з терористичною метою за такими напрямками:

- виявлення та усунення причин і умов, що сприяють виникненню і поширенню терористичної діяльності на території Харківської області;
- виявлення, попередження і припинення дій осіб та організацій, спрямованих на підготовку і вчинення злочинів терористичного характеру та надання сприяння такій діяльності;
- чітка координація заходів, що здійснюються суб'єктами боротьби з тероризмом у взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, місцевими органами самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, спрямованих на своєчасне реагування на загрози терористичного та диверсійного характеру;
- підвищення рівня готовності сил і засобів, які залучаються координаційною групою Антитерористичного центру при Управлінні Служби безпеки України в Харківській області до проведення антитерористичних заходів;
- забезпечення належного антитерористичного захисту та безпеки важливих об'єктів, місць масового перебування людей та критичної інфраструктури м. Харкова і Харківської області, їх захищеності від диверсійних та терористичних посягань;
- удосконалення інформаційно-аналітичного та матеріально-технічного забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з тероризмом.

З метою формування у молоді високої патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання громадського і конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів України, підвищення престижу військової служби 15 січня 2015 року рішенням XXXIII сесії VI скликання Харківської обласної ради було затверджено регіональну **Програму військово-патріотичного виховання молоді та участі населення у заходах оборонної роботи на 2015-2017 роки** (далі – регіональна Програма).

Відповідно до регіональної Програми обласною державною адміністрацією у взаємодії з органами військового управління, місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування спільно з іншими суб'єктами виконання регіональної Програми протягом звітнього періоду здійснено низку заходів: проведення тематичних екскурсій для школярів, уроків мужності і пам'яті, бесід, лекцій, семінарів, літературно-музичних вечорів, виставок художньої та історичної літератури, фотовиставок, конференцій, зустрічей з ветеранами тощо.

13-15 серпня 2017 року на території Харківської області проводилася IX Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»). Відповідно до програми проведення III (Всеукраїнського) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») змагання, конкурси проводилася на базі Навчального центру оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій (с.Ватутіне Нововодолазького району Харківської області).

Виконання заходів регіональної Програми сприяло популяризації військової служби серед населення, підвищенню патріотичних настроїв у суспільстві.

Крім того, з метою вжиття додаткових заходів щодо охорони та оборони в регіоні важливих об'єктів і комунікацій, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів військового управління, охорони та оборони ділянки державного кордону в межах області, забезпечення публічної безпеки і правопорядку, а також здійснення додаткового фінансування з обласного бюджету для створення сприятливих умов для належної підготовки у мирний час особового складу підрозділів територіальної оборони до виконання ними завдань за призначенням в умовах особливого періоду (проведення теоретичних і практичних занять та тренувань з тактичної, тактико-спеціальної, інженерної, вогневої та медичної підготовки), підтримки техніки та озброєння у боєздатному стані, рішенням IV сесії VII скликання Харківської обласної ради від 14 квітня 2016 року № 105 – VII затверджена **Програма територіальної оборони Харківської області на 2016 – 2017 роки** (далі – Програма).

На 2017 рік було передбачено фінансування заходів Програми у сумі **2 млн. 983 тис. грн.**, яке надійшло у повному обсязі, а саме:

2 млн. 134 тис. грн. – Харківському обласному військовому комісаріату на обслуговування та ремонт транспортної техніки підрозділів територіальної оборони; ремонт та облаштування місць проведення навчань та тренувань з особовим складом підрозділів територіальної оборони в місцях постійної

дислокації та у польових умовах; придбання спеціального обмундирування для підрозділів територіальної оборони; перевезення особового складу підрозділів територіальної оборони до місць проведення навчань, тренувань та інших заходів; продовольче забезпечення особового складу підрозділів територіальної оборони при проведенні з ними навчань та тренувань;

272 тис. грн. – факультету військової підготовки імені Верховної Ради України Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» на придбання навчального приладдя та обладнання для проведення занять з особовим складом підрозділів територіальної оборони;

577 тис. грн. – квартирно-експлуатаційному відділу м. Харкова на обладнання навчальних місць на базі військового містечка № 220 та ремонт будівель військового містечка № 220.

Всього у 2017 році витрачено **2 млн. 981 тис. 427 грн.**

Реалізація зазначених заходів сприяла виконанню завдань за призначенням підрозділами територіальної оборони на території області.

З метою забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави та протидії злочинності 14 квітня 2016 року рішенням IV сесії VII скликання Харківської обласної ради було затверджено регіональну **Програму забезпечення публічної безпеки і порядку в Харківській області на 2016-2017 роки** (далі – регіональна Програма).

Пріоритетні завдання регіональної Програми:

- захист конституційних прав і свобод громадян, забезпечення публічної безпеки та порядку, що полягає у визначенні та реалізації комплексних заходів, спрямованих на усунення причин і умов, що сприяють правопорушенням, координації спільних зусиль діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів у цьому напрямі, широкого залучення до цієї роботи представників громадського суспільства;

- постійний моніторинг криміногенної ситуації та забезпечення своєчасного реагування на негативні зміни;

- аналіз соціальних та економічних проблем, інших чинників, що впливають на криміногенну ситуацію, визначення заходів щодо мінімізації їх негативних наслідків;

- вивчення та впровадження у практичну діяльність міжнародного досвіду превенції правопорушень, протидії злочинності та корупції;

- удосконалення взаємодії органів влади та правоохоронних органів з питань забезпечення публічної безпеки та порядку, превенції правопорушень;

- надання допомоги в удосконаленні науково-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення правоохоронних та інших органів, що беруть участь у забезпеченні публічної безпеки та порядку;

- залучення до організації системи забезпечення публічного порядку науковців, представників громадських інститутів, підтримання ініціативи громадян з цих питань;

- реалізація заходів, спрямованих на вилучення зброї, боєприпасів, вибухових речовин, що перебувають у незаконному обігу;

- протидія незаконному обігу наркотичних, психотропних, сильнодіючих речовин, їх аналогів та прекурсорів;
- моніторинг міграційних потоків, удосконалення системи контролю цих процесів з метою зниження рівня нелегальної міграції;
- здійснення посиленого контролю за ситуацією у публічних місцях, передусім при проведенні заходів за участю значної кількості громадян;
- запровадження комплексних заходів, спрямованих на формування довіри населення до органів державної влади, правоохоронних органів, у тому числі з питань побудови правового суспільства та розбудови Харківщини як безпечного місця для життя людей.

Відповідно до регіональної Програми обласною державною адміністрацією у взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та правоохоронними органами області спільно з іншими суб'єктами виконання регіональної Програми протягом звітнього періоду здійснено низку скоординованих організаційних та практичних заходів, спрямованих на забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави та протидії злочинності у Харківській області.

Протягом 2017 року на реалізацію заходів регіональної Програми виділено 875 тис. грн.

Рішенням Харківської обласної ради від 23 лютого 2017 року № 390-VII виділено **375 тис. грн. Харківському національному університету внутрішніх справ** на науково-методичне та інформаційне забезпечення заходів, передбачених програмою, а саме:

150,0 тис. грн. – на забезпечення систематичного навчання з вогневої підготовки особового складу громадських формувань Харківської області, які сприяють забезпеченню публічної безпеки, оборони і порядку області, що проходять на базі Харківського національного університету внутрішніх справ, необхідними боєприпасами, обладнанням та витратними матеріалами;

200,0 тис. грн. – на забезпечення облаштування навчально-тренувального стрілецького комплексу (тир № 3 100-м) кафедри вогневої підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, де проходять навчальні заняття із особовим складом громадських формувань із забезпечення публічної безпеки, оборони і порядку області та підвищення їх кваліфікації, трьома підйомними мішеними установками;

25,0 тис. грн. – на забезпечення навчального процесу з тактичної підготовки особового складу громадських формувань Харківської області, які сприяють забезпеченню публічної безпеки, оборони і порядку області, що проходять в польових та екстремальних умовах, необхідним спеціальним одягом та спеціальними засобами.

Рішенням Харківської обласної ради від 07 грудня 2017 року № 558-VII виділено **500 тис. грн. Харківському національному університету внутрішніх справ** на забезпечення облаштування навчально-тренувального кіберполігону кафедри кібербезпеки факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ.

Реалізація заходів регіональної Програми сприяла виконанню завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави та протидії злочинності у Харківській області.

В рамках Програми економічного і соціального розвитку Харківської області на 2017 рік, розділом 4.2 передбачалося фінансування заходів з **допризовної підготовки та призову громадян України на строкову військову службу** в Харківській області на загальну суму **1 млн. 466 тис. грн.**

Протягом звітного періоду Харківським обласним військовим комісаріатом було використано коштів на суму 1 млн. 465 тис. 976 грн. на наступні заходи: виготовлення та придбання статистичної та облікової документації – 556 тис. грн.; придбання канцелярського та письмового приладдя, постільної білизни – 364 тис. 999 грн.; придбання продукції та матеріалів для господарських цілей – 190 тис. грн.; транспортні витрати, пов'язані з призовом молоді до Внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України – 184 тис. 998 грн.; витрати на медичне та санітарно-гігієнічне обслуговування призовників (вивіз твердих побутових відходів, прання білизни) – 169 тис. 981 грн.

Реалізація зазначених заходів сприяла виконанню завдань з організованого та вчасного призову громадян на строкову військову службу.

Ліквідація наслідків надзвичайної ситуації, що склалася 23 березня 2017 року у м. Балаклії

Внаслідок надзвичайної ситуації, що склалася 23 березня 2017 року на 65-му арсеналі у м. Балаклія, було зруйновано та пошкоджено 396 об'єктів. Вчасно проведена евакуація дозволила уникнути численних людських жертв. Завдяки взаємодії з Урядом було у стислі терміни виділено 145 млн. грн. з резервного фонду державного бюджету на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації. З обласного бюджету виділено 10 млн. грн. на вказані цілі, а також 35,6 млн. грн. субвенції для надання матеріальної допомоги постраждалим. З місцевих бюджетів на матеріальну допомогу виділено 9,5 млн. грн. Всі аварійно-відновлювальні роботи в місті завершено. Опалювальний сезон в м. Балаклія триває. Процес під'єднання міста до тепла, як і всі аварійно-відновлювальні роботи, знаходився під особистим контролем голови ХОДА Ю. Світличної. За її ініціативи на реконструкцію газопроводів низького тиску по вул. Арсенальній з обласного бюджету було виділено 3 млн грн, ще 478 тис. грн - з районного бюджету. Загалом у ході відновлювальних робіт було замінено 52100 кв. м покрівлі, вставлено 7,5 тис. вікон, 625 дверей. У 9 багатоквартирних будинках було проведено капітальний ремонт з укріпленням фундаментів та стін. 26 сімей отримали нове житло замість зруйнованого.

Використання коштів Державного бюджету України

за програмою 7901010 «Здійснення виконавчої влади у Харківській області» Харківською обласною державною адміністрацією за 2017 рік

На утримання місцевих державних адміністрацій Харківської області по КПКВК 7901010 «Здійснення виконавчої влади у Харківській області» затверджені видатки на 2017 рік з урахуванням змін склали 389 248,7 тис. грн. (у тому числі за загальним фондом – 373 968,4 тис. грн., за спеціальним фондом – 15 280,3 тис. грн.), що в цілому на 154 267,4 тис. грн. більше ніж за 2016 рік.

Затверджені видатки на 2017 рік зросли на 159 302,9 тис. грн. у порівнянні з фактичними видатками за 2016 рік (229 945,9 тис. грн.).

За результатами фінансової звітності Харківської обласної державної адміністрації фактичні видатки за 2017 рік склали 387 503,0 тис. грн. (у тому числі за загальним фондом - 373 833,6 тис. грн., за спеціальним фондом – 13 669,4 тис. грн., що більше на 157 557,1 тис. грн. проти фактичних видатків 2016 року.

Протягом звітного року забезпечено ефективне використання бюджетних коштів (2016 рік – 99,94 %, у 2017 році – 99,99 %) та функціонування місцевих державних адміністрацій області.

Станом на 1 січня 2017 року до структури Харківської обласної державної адміністрації входили апарат та 23 самостійні структурні підрозділи. Протягом 2017 року до структури обласної державної адміністрації вносилися необхідні зміни, зокрема, в апараті обласної державної адміністрації було створено відділ забезпечення міжнародної діяльності.

Станом на 1 січня 2018 року апарат Харківської обласної державної адміністрації включає 12 самостійних структурних підрозділів (патронатна служба голови обласної державної адміністрації, 8 відділів та 3 сектори). Серед структурних підрозділів Харківської обласної державної адміністрації функціонують 13 Департаментів, 6 Управлінь, 1 відділ, 1 сектор, 1 служба та Державний архів Харківської області.

До сфери управління Харківської обласної державної адміністрації належать 4 підприємства: Державне підприємство «Харківський будинок грамплатівок», Державне підприємство «Слобожанське», Державне підприємство «Харківвибухпром», ВАТ «Ізюмський тепловозоремонтний завод» та Державний заклад охорони здоров'я «Обласна туберкульозна лікарня №3».

Державне підприємство «Харківський будинок грамплатівок» передане зі сфери управління Міністерства культури України розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.11.2000 № 432-р. Основний вид діяльності, згідно зі статутом – торгівля. Доходи отримує від здачі в оренду приміщень.

Державне підприємство «Слобожанське» передане зі сфери управління Академії аграрних наук України постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2002 № 815. Основний вид діяльності - вирощування зернових і технічних культур.

У 2017 році державними підприємствами, що знаходяться у сфері управління Харківської облдержадміністрації, отримано 4450,9 тис. грн. доходів, зокрема державним підприємством «Харківський будинок грамплатівок» – 305,9 тис. грн. доходу та державним підприємством «Слобожанське» - 4145,0 тис. грн.

За 2017 рік середньооблікова чисельність працівників ДП «Слобожанське» налічувала 12 осіб, ДП «Харківський будинок грамплатівок» - 2 особи. Фонд оплати праці та витрати на оплату праці державних підприємств, що знаходяться у сфері управління Харківської облдержадміністрації, становить 290,1 тис. грн., зокрема ДП «Харківський будинок грамплатівок» - 98,1 тис. грн., ДП «Слобожанське» - 192 тис. грн.

Державний заклад охорони здоров'я «Обласна туберкульозна лікарня №3» виконує функції туберкульозної лікарні, яка надає медичну допомогу хворим на відкриті і полірезистентні форми туберкульозу.

У закладі два відділення по 40 ліжок у кожному. В лікарні працює 7 лікарів, 23 середніх медпрацівників, 23 молодших та 32 іншого персоналу.

За 2017 рік пройшли лікування 152 хворих.

Загальний фонд кошторису склав 12 772 623 грн, у тому числі:

7 240 800 грн. на оплату праці; 358 500 грн. на медикаменти; 619 300 грн. на харчування хворих.

Державне підприємство «Харківвибухпром» - не здійснює господарську діяльність. Ухвалою Господарського суду Харківської області від 23.09.2013 по справі № 922/3380/13 порушено провадження у справі про банкрутство ДП «Харківвибухпром». Відповідно до вимог чинного законодавства остаточне рішення по суті справи не може бути прийняте у зв'язку з перебуванням підприємства у Переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації.

ВАТ «Ізюмський тепловозремонтний завод» - відповідно до судового рішення Господарського суду Харківської області від 03.12.2014 у справі № Б-39/02-09 підприємство визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.